Πρεσβεία της Ελλάδος στο Αμπού Ντάμπι
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων Ντουμπάι

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΣΤΑ ΗΝΩΜΕΝΑ ΑΡΑΒΙΚΑ ΕΜΙΡΑΤΑ 2022

Δημήτριος Θωμόπουλος, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄
Χρυσάνθη Λεβέντη, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄

Ντουμπάι, Οκτώβριος 2022

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 4
Α.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας 4
Α.2 Δημογραφικά Στοιχεία 7
Α.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς 7
Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ 9
Β.1 Θεσμικό πλαίσιο 9
Β.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών 9
Β.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρείας 10
Β.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων 13
Β.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις, πρότυπα, τεχνικές προδιαγραφές) 14
Β.1.5 Τιμολόγηση 17
Β.1.6 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές) 17
Β.1.7 Διαδικασίες εισαγωγής / περιορισμοί εισαγωγών 18
Β.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων-χρηματοδοτήσεων 20
Β.1.9 Καθεστώς ιδιοκτησίας 21
Β.1.10 Εργασιακό καθεστώς 22
Β.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά των ΗΑΕ 24
Β.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς 24
Β.2.2 Δημιουργία θυγατρικής/ υποκαταστήματος/ αντιπροσωπείας/ κοινοπραξίας 25
Β.2.3 Δίκτυα Διανομής 26
Β.2.4 Προώθηση – Διαφήμιση 28
Β.2.5 Πρακτικές οδηγίες 29
Β.3 Καταναλωτικά Πρότυπα 30
Β.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία 30

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ 32
Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας 32
Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων 32
Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων 32
Γ.4 Ειδικότεροι φόροι 33
Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο 34
Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες – Ζώνες Ελευθέρων Συναλλαγών (FTZ) 35
Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ 37
Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων 37
Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων 38
Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές 38
Ε. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ 40
ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 42
ΣΤ.1 Τρόφιμα – Ειδικές Προϋποθέσεις για συγκεκριμένα είδη τροφίμων 42
Α) Κρέατα και παράγωγα - πιστοποίηση halal 42
Β) Πιστοποιητικά Συμμόρφωσης (Certificates of Conformity) 42
Σήμα Ποιότητας EQM (Emirates Quality Mark) 43
α) Εμφιαλωμένο Πόσιμο Νερό και πάγος 43
β) Γάλα και Γαλακτοκομικά (γάλα – γιαούρτι) 43
Γ) Χυμοί και μη Αλκοολούχα Ποτά 44
Δ) Προϊόντα βιολογικά 44
Ε) Τρόφιμα με αλκοολικό περιεχόμενο 44
ΣΤ2. Καλλυντικά 45
ΣΤ3. Φάρμακα 46
Ζ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ 48

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Α.1 Γενικά Χαρακτηριστικά Χώρας

Τα **Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα – ΗΑΕ** βρίσκονται στο νοτιοανατολικό άκρο της Αραβικής Χερσονήσου, συνορεύοντας με τη Σαουδική Αραβία στο νότο και τη δύση και με το Ομάν στην ανατολή, ενώ έχουν θαλάσσια σύνορα με το Κατάρ και το Ιράν στον Περσικό Κόλπο.

Τα ΗΑΕ είναι ένα **Ομοσπονδιακό Κράτος 7 Εμιράτων**, που ιδρύθηκε στις **2 Δεκεμβρίου 1971**. Το μεγαλύτερο σε έκταση και οικονομικά ισχυρότερο είναι το Εμιράτο Abu Dhabi, όπου βρίσκεται και η ομώνυμη **πρωτεύουσα** της χώρας. Το 2ο σε έκταση και οικονομική δύναμη Εμιράτο είναι το Dubai, το οποίο αποτελεί σημαντικό επιχειρηματικό κέντρο στα ΗΑΕ και την ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής. Τα υπόλοιπα 5 Εμιράτα κατά σειρά σπουδαιότητας είναι τα ακόλουθα: Sharjah, Ras Al Khaimah, Fujairah, Ajman και Umm Al Quwain.

Το πολίτευμα των ΗΑΕ είναι η **ομοσπονδιακή συνταγματική μοναρχία**[1]. Ο Ηγεμών κάθε Εμιράτου αναλαμβάνει την εξουσία βάσει κληρονομικού δικαιώματος. Δεν υφίστανται πολιτικά κόμματα ούτε συνδικαλισμός.

Το Σύνταγμα ορίζει **5 ομοσπονδιακές Αρχές**, οι οποίες είναι οι ακόλουθες:

1. **Ανώτατο Συμβούλιο των Ηγεμόνων των 7 Εμιράτων** (Federal Supreme Council – FSC)
2. Πρόεδρος και Αντιπρόεδρος (President and Vice-President)
3. Υπουργικό Συμβούλιο (Cabinet)
4. Ομοσπονδιακό Εθνικό Συμβούλιο (Federal National Council)
5. Ομοσπονδιακό Δικαστικό Σώμα (Federal Judiciary).

Το FSC αποτελεί την **ανώτατη** Ομοσπονδιακή Αρχή της χώρας, με αρμοδιότητες μεταξύ άλλων την έγκριση του κρατικού προϋπολογισμού και την κύρωση των διεθνών συμφωνιών. Για τη λήψη αποφάσεων του FSC απαιτείται η σύμφωνη γνώμη 5 τουλάχιστον μελών του, συμπεριλαμβανομένων των Ηγεμόνων του Abu Dhabi και του Dubai. Επίσης, το FSC διορίζει τον Πρόεδρο, ως επικεφαλής της χώρας και τον Πρωθυπουργό της χώρας. Στις 14.05.2022 το Ανώτατο Συμβούλιο παραδοσιακά επανεξέλεξε ως Πρόεδρο της χώρας τον Ηγεμόνα Abu Dhabi, Σεΐχη Mohammed bin Zayed Al Nahyan, μετά το θάνατο του Σεΐχη Khalifa bin Zayed Al Nahyan. Το FSC ως Πρωθυπουργό και Αντιπρόεδρο των ΗΑΕ έχει εκλέξει τον Ηγεμόνα Dubai, Σεΐχη Mohammed bin Rashid Al Maktoum. Το Υπουργικό Συμβούλιο έχει 33 μέλη, εκ των οποίων 4 προέρχονται από τις ηγεμονικές οικογένειες Εμιράτων Abu Dhabi και Dubai.

Οι **Ηγεμόνες των 7 Εμιράτων**, μέλη του FSC και απόγονοι των ιδρυτών Ηγεμόνων της Ομοσπονδίας των ΗΑΕ είναι οι ακόλουθοι:

Εμιράτο	**Ηγεμονική Οικογένεια**	**Τωρινός Ηγεμόνας**	**Έτος ανάληψης ηγεμονίας**
Abu Dhabi	Al Nahyan	HH Sheikh Mohammed bin Zayed Al Nahyan – 3ος Πρόεδρος ΗΑΕ	2022
Dubai	Al Maktoum	HH Sheikh Mohammed bin Rashid Al Maktoum	2006
Sharjah	Al Qasimi	HH Dr Sheikh Sultan bin Mohammed Al Qasimi	1972

[1] Για το Σύνταγμα των ΗΑΕ βλ. κάτωθι σύνδεσμο:
https://www.constituteproject.org/constitution/United_Arab_Emirates_2004.pdf

Ajman	Al Nuaimi	HH Sheikh Humaid bin Rashid Al Nuaimi	1981
Umm Al Quwain	Al Mualla	HH Sheikh Saud bin Rashid Al Mualla	1982
Ras Al Khaimah	Al Qasimi	HH Sheikh Saud bin Saqr Al Qasimi	2010
Fujairah	Al Sharqi	HH Sheikh Hamad bin Mohammed Al Sharqi	1974

Η οικονομία των ΗΑΕ είναι η **5η σημαντικότερη στην περιοχή** της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής. Επίσης, είναι **3η μεταξύ των αραβικών χωρών**, με ΑΕΠ περίπου **$400 δισ. για το 2021**, παρότι βάσει του πληθυσμού της κατατάσσεται μόλις στην 13η θέση.

Η ιλιγγιώδης ανάπτυξη των ΗΑΕ κατά τη διάρκεια των τελευταίων 50 ετών, οφείλεται κυρίως στην ανακάλυψη και εκμετάλλευση των **κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου**. Το γεγονός αυτό οδήγησε στη μετεξέλιξη της χώρας από μία περιοχή μικρών έρημων πριγκιπάτων υπό την προστασία της Μεγάλης Βρετανίας (Trucial States), των οποίων η οικονομία βασιζόταν στη γεωργία, τη νομαδική κτηνοτροφία, την παραγωγή και το εμπόριο μαργαριταριών και αλιευμάτων, σε ένα σύγχρονο κράτος με ανταγωνιστική οικονομία, το οποίο παρέχει υψηλό επίπεδο διαβίωσης στους πολίτες του (σχεδόν αποκλειστικά Εμιρατινοί) και ευκαιρίες ανέλιξης στους κατοίκους του.

Παρότι ο κλάδος των **υδρογονανθράκων** αντιστοιχεί σήμερα περίπου στο **1/3 του εμιρατινού ΑΕΠ**, η εμιρατινή οικονομία εξακολουθεί να βασίζεται στο πετρέλαιο ως κύρια κινητήρια δύναμη οικονομικής ανάπτυξης και ως πρωταρχική πηγή κρατικών εσόδων, συνεπώς παραμένει εξαρτώμενη από τις διακυμάνσεις των διεθνών τιμών πετρελαίου.

Στρατηγικό στόχο της χώρας αποτελεί η **διαφοροποίηση της οικονομίας** και η απεξάρτησή της από τον πετρελαϊκό τομέα (28% επί του ΑΕΠ/2021 έναντι 85%/2009). Η διαφοροποίηση και διεύρυνση της παραγωγικής βάσης βασίστηκε τις πρώτες δεκαετίες στην έντονη κατασκευαστική δραστηριότητα και τις επενδύσεις σε σύγχρονες υποδομές, ενώ η Κυβέρνηση των ΗΑΕ έχει πλέον θέσει στόχο να καταστεί η χώρα **περιφερειακό και παγκόσμιο κέντρο** εμπορίου, μεταφορών και χρηματοοικονομικών υπηρεσιών.

Παράλληλα, αν και οξύμωρο εκ πρώτης όψεως, προτεραιότητα της Κυβέρνησης αποτελεί και η **αύξηση παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου**, στο πλαίσιο πλήρους εκμετάλλευσης των πλουτοπαραγωγικών πηγών της χώρας. Παρά την **πρόσφατη ανακάλυψη** ενός μεγάλου κοιτάσματος φυσικού αερίου, εκτιμάται ότι υπάρχουν περιορισμένες πλέον δυνατότητες για νέες ανακαλύψεις υδρογονανθράκων, παρά τις εντατικές προσπάθειες κυρίως του Εμιράτου Abu Dhabi. Συνεπώς, εξετάζονται άλλες εναλλακτικές για αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας πετρελαίου, όπως βελτίωση τεχνικών άντλησης από υφιστάμενα κοιτάσματα.

3ος στρατηγικός στόχος Εμιρατινής Κυβέρνησης είναι η συνεχής βελτίωση της εκπαίδευσης, η ενίσχυση της απασχόλησης των εμιρατινών της υπηκόων (**πολιτική εμιρατοποίησης**) και η παροχή στήριξης στις **εγχώριες επιχειρήσεις**, με απώτερο στόχο την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο εκπλήρωσης των 3 ανωτέρω **στρατηγικών στόχων,** εντάσσεται η υιοθέτηση **πολιτικών,** τόσο από την Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση όσο και από τις Τοπικές Κυβερνήσεις, για την προσέλκυση επενδύσεων και απεξάρτηση της οικονομίας από την παραγωγή πετρελαίου, ενθάρρυνση της εγχώριας απασχόλησης και του εγχώριου επιχειρείν. Ενδεικτικά αναφέρονται οι κάτωθι πολιτικές Κυβέρνησης ΗΑΕ:

-Σύσταση άνω των **40 Ελευθέρων Ζωνών**[2], όπου οι εγκαθιστάμενες ξένες επιχειρήσεις απολαμβάνουν ειδικά διοικητικά, δασμολογικά και φορολογικά **προνόμια**, όπως μηδενική φορολόγηση και 100% ξένη ιδιοκτησία.

[2] https://www.moec.gov.ae/en/free-zones

-Πραγματοποίηση **επενδύσεων** σε υποδομές, βιομηχανία υψηλής προστιθέμενης αξίας, ΑΠΕ και στις νέες τεχνολογίες

-Παροχή **υψηλής ποιότητας υπηρεσιών** σε μεταφορές, υποδομές, τεχνολογία και logistics, με παράλληλη ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας

-**Μηδενικός φόρος εισοδήματος** φυσικών προσώπων

-Θέσπιση Νόμου πρωταρχικής σημασίας στο τέλος του 2020, που επιτρέπει τη δυνατότητα **100% ξένης ιδιοκτησίας** επί εμιρατινών εταιρειών, ενώ στη διάρκεια του 2021 οι Άρχες των Εμιράτων Abu Dhabi, Dubai, Sharjah, Ajman δημοσιοποίησαν καταλόγους κλάδων οικονομικής δραστηριότητας όπου επιτρέπεται η εξ ολοκλήρου ξένη ιδιοκτησία. Το καθεστώς αυτό ίσχυε **μόνο στις Ελεύθερες Ζώνες.**

-Μείωση κανονιστικών απαιτήσεων και **διαδικασιών σύστασης εταιρειών**. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι για να συστήσει κάποιος εταιρεία στα ΗΑΕ, απαιτούνται μόνο 2 διαδικασίες και 3,5 ημέρες.

-Στήριξη των μΜΕ 100% εμιρατινής ιδιοκτησίας με τη δια νόμου **ποσοστιαία συμμετοχή** τους στην ανάληψη **συμβολαίων δημοσίων έργων και προμηθειών**

-Εξαγγελία **50 Αναπτυξιακών Πρωτοβουλιών** το Σεπτέμβριο 2021, με σκοπό την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και των συνεργειών στους τομείς της οικονομίας, των επενδύσεων και του εμπορίου.

-Εκκίνηση Προγράμματος **Διαστημικής Αποστολής** στον Πλανήτη Άρη

-Παροχή περισσότερο **φιλελεύθερων συνθηκών διαβίωσης** (διευκολύνσεις στη χορήγηση θεωρήσεων για παραμονή στη χώρα, κοινωνική φιλελευθεροποίηση)

Αξίζει να υπογραμμισθεί ότι σημαντικός βραχίονας άσκησης των ανωτέρω πολιτικών είναι η αξιοποίηση των κρατικών περιουσιακών στοιχείων, η διαχείριση των οποίων έχει ανατεθεί σε **Κρατικά Επενδυτικά Ταμεία**. Τα σημαντικότερα είναι τα ακόλουθα:

- **Abu Dhabi Investment Authority – ADIA**: Το ισχυρότερο κεφαλαιακά Επενδυτικό Ταμείο του Εμιράτου Abu Dhabi, με συνολική αξία στοιχείων ενεργητικού ύψους $698 δισ.
- **Investment Corporation of Dubai – ICD**: Το Κρατικό Επενδυτικό Ταμείο του Εμιράτου Dubai διαχειρίζεται στοιχεία ενεργητικού αξίας περίπου $300 δισ. σε 13 χώρες.
- **Mubadala**: 2ο μεγαλύτερο Κρατικό Επενδυτικό Ταμείο Εμιράτου Abu Dhabi, οποίο διαχειρίζεται στοιχεία ενεργητικού συνολικής αξίας $243 δισ.
- **Abu Dhabi Developmental Holding Company PJSC - ADQ**: 3ο μεγαλύτερο Κρατικό Επενδυτικό Ταμείο Εμιράτου Abu Dhabi, με συνολική αξία στοιχείων ενεργητικού ύψους $110 δισ.
- **Emirates Investment Authority:** Αποτελεί το **μοναδικό Ομοσπονδιακό** Κρατικό Επενδυτικό Ταμείο στα ΗΑΕ, οποίο διαχειρίζεται στοιχεία ενεργητικού συνολικής αξίας $78 δισ.

Συμπερασματικά, εμιρατινή Κυβέρνηση, μεταβαίνοντας από το "**Vision 2021**" στο **Vision 2071**[3], που χαρτογραφεί την κατεύθυνση των πολιτικών των επόμενων 50 ετών, εξακολουθεί να καταβάλλει αξιόλογες προσπάθειες για τη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης της εμιρατινής οικονομίας και για την προώθηση εικόνας χώρας ως **ο καλύτερος τόπος διαβίωσης**. Τα ΗΑΕ προωθούν σημαντικές μεταρρυθμίσεις, προκειμένου να μην απωλέσουν τη θέση τους ως **mega hub** της περιοχής, φοβούμενοι τον ανταγωνισμό από τις γειτονικές χώρες και κυρίως από τη Σαουδική Αραβία. Αξίζει να αναφερθεί ότι πέραν του ευέλικτου και του ακμάζοντος επενδυτικού κέντρου, τα ΗΑΕ διαθέτουν επίσης ένα από τα υψηλότερα κατά κεφαλήν εισοδήματα και ένα από τα χαμηλότερα ποσοστά εγκληματικότητας στον κόσμο. Τέλος, ως

[3] https://u.ae/en/about-the-uae/strategies-initiatives-and-awards/federal-governments-strategies-and-plans/uae-centennial-2071

προς τις πολιτικές ενθάρρυνσης της εγχώριας απασχόλησης, κοινή πεποίθηση αποτελεί η ανάγκη για **αύξηση της παραγωγικότητας** της.

Σημειώνεται ότι οι **κυριότεροι προμηθευτές** των ΗΑΕ είναι η Κίνα και χώρες της ΝΑ Ασίας, καθώς και οι ΗΠΑ. Τα κυριότερα **εισαγόμενα προϊόντα** των ΗΑΕ είναι οι πολύτιμες πέτρες-πολύτιμα μέταλλα, τα ορυκτά καύσιμα-λάδια, καθώς και μηχανές-υλικά ηλεκτρικά.

Α.2 Δημογραφικά Στοιχεία

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία Ομοσπονδιακού Κέντρου Ανταγωνιστικότητας και Στατιστικής των ΗΑΕ (Federal Competitiveness & Statistics Centre – FCSC) έτους 2020, ο συνολικός πληθυσμός της χώρας ανέρχεται σε **9.282.410 κατοίκους**, εκ των οποίων το 69,7% είναι άρρενες (6.468.460) και το 30,3% θήλεα (2.813.950). Όσον αφορά την εθνική κατανομή του πληθυσμού, υπάρχουν πάνω από **200 εθνικότητες**, με τους **εμιρατινούς υπηκόους (13%)** να υπολείπονται κατά πολύ των ξένων εθνικοτήτων, τους Ινδούς και τους Πακιστανούς και λοιπούς υπηκόους Νότιας Ασίας, να αποτελούν τη μεγαλύτερη πληθυσμιακή κοινότητα (58%), το 17% να προέρχεται από λοιπές ασιατικές χώρες, κυρίως από Φιλιππίνες, ενώ το 8,5% να προέρχεται από την Ευρώπη.

Α.3 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη Αγοράς

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Στατιστικής και Ανταγωνιστικότητας, η οικονομία των ΗΑΕ παρουσίασε **ρυθμό αύξησης 3,8%** το 2021. Η ανάκαμψη της εμιρατινής οικονομίας, η οποία συρρικνώθηκε κατά 6,1% το 2020, οφείλεται, εκτός της ανάκαμψης σε παγκόσμιο επίπεδο, στην ανάπτυξη του μη πετρελαϊκού τομέα, μετά από ύφεση 6,1% το 2020. Σε αυτήν συνέβαλαν μέτρα μετριασμού της πανδημίας, η δημοσιονομική και νομισματική στήριξη ύψους 388 δισ. ντίρχαμ ($05 δισ.) από την έναρξη της υγειονομικής κρίσης, βάσει του **Προγράμματος TESS**, καθώς και η επιτυχής διοργάνωση της Expo2020 Dubai ((1/10/2021-31/3/2022).

Σύμφωνα με τα στοιχεία της CBUAE, ο **πετρελαϊκός τομέας συρρικνώθηκε** μεν κατά **1,4%** το 2021 λόγω των περιορισμών παραγωγής που συμφωνήθηκαν με τις χώρες του ΟΠΕΚ+, αλλά **αναμένεται να αναπτυχθεί κατά 5%** το 2022, καθώς τα 23 μέλη του Οργανισμού έχουν συμφωνήσει για **αύξηση της παραγωγής**. Η παραγωγή πετρελαίου στα ΗΑΕ το τελευταίο τρίμηνο του 2021 αυξήθηκε κατά 9,3%.

Η οικονομία **εκτός πετρελαϊκού** τομέα εκτιμάται ότι αναπτύχθηκε κατά **3,8%** το 2021 και προβλέπεται να αναπτυχθεί κατά 3,9% το 2022. Ιδίως το δ΄ τρίμηνο του 2021, η οικονομία εκτός πετρελαϊκού τομέα αναπτύχθηκε σε ετήσια βάση κατά 7,8%, λόγω της χαλάρωσης των περιορισμών που σχετίζονται με την πανδημία.

Ειδικότερα, ο **κλάδος των ακινήτων**, βασικό συστατικό της οικονομίας της χώρας, συνέχισε να ανακάμπτει το δ΄ τρίμηνο του περασμένου έτους, με τις τιμές των κατοικιών να αυξάνονται τόσο σε ετήσια, όσο και σε τριμηνιαία βάση στα Εμιράτα Abu Dhabi και Dubai. Ο **κλάδος της φιλοξενίας** επίσης επανέκαμψε, με τα στοιχεία στο Dubai να δείχνουν ότι η πληρότητα των ξενοδοχείων αυξήθηκε στο 82% το τελευταίο τρίμηνο του 2021, από 63% στο αντίστοιχο του 2020.

Στο μέτωπο του **πληθωρισμού**, οι τιμές καταναλωτή επιταχύνθηκαν το τελευταίο τρίμηνο του 2021, με τον πληθωρισμό να **αυξάνεται κατά 2,3%** σε ετήσια βάση. Η CBUAE προβλέπει μέσο ονομαστικό πληθωρισμό 2,7% για το 2022. Οι βασικοί παράγοντες που επιδρούν στις τιμές είναι η εκτίναξη των τιμών

της ενέργειας και των τροφίμων, ο εισαγόμενος πληθωρισμός που αναμένεται να είναι υψηλός σε παγκόσμιο επίπεδο, η αύξηση των μισθών και η συνέχιση της ανοδικής τάσης των ενοικίων.

Πίνακας 1: Βασικά Οικονομικά Μεγέθη ΗΑΕ, 2015-2021

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ονομαστικό ΑΕΠ (σε δισ.$, τρέχουσες τιμές)	358	357	386	422	417	359	410
Μεταβολή ΑΕΠ % (σταθερές τιμές 2010)	5,1	3,1	2,4	1,2	1,7	-6,1	2,3
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (χιλιάδες $, τρέχουσες τιμές)	39,3	39,1	41,4	45,1	44,3	39	43
Ανεργία**	2,1	1,6	2,5	2,6	2,6	2,2	
Πληθωρισμός	4,1	1,6	2	3,1	-1,9	-2,1	0,2
Πρωτογενές ισοζύγιο (% ΑΕΠ)*	-3,36	-2,82	-1,95	1,93	-0,76	-9,9e	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)*	18,7	20,2	19,7	20,9	27,1	40,4	38,3
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών (σε δισ. $)					404	350	425
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών (σε δισ. $)					321	274	320
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)					8,9	5,9	11,7
Συναλλαγματική ισοτιμία (usd/aed)	3,67	3,67	3,67	3,67	3,67	3,67	3,67
Βασικό επιτόκιο	1%	1%	1%	1,75%	2,75%	1,50%	1,50%
Συναλλαγματικά διαθέσιμα (δισ. $)					108	107	131

*Πηγές: FCSA, *IMF, **Κεντρική Τράπεζα ΗΑΕ, Επεξεργασία Γρ. ΟΕΥ Ντουμπάι*

Β. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Β.1 Θεσμικό πλαίσιο

Γενικά, η οικονομική δραστηριότητα ρυθμίζεται τόσο από την **Τοπική Νομοθεσία** του κάθε Εμιράτου, όσο και από τη Νομοθεσία που θεσπίζει η **Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση** των ΗΑΕ.

Επισημαίνεται ότι κάθε Εμιράτο διαθέτει σημαντικό βαθμό **αυτονομίας** και υιοθετεί ξεχωριστή πολιτική σε τομείς ειδικού ενδιαφέροντος, αφού ο τοπικός Ηγεμόνας/Σεΐχης του έχει το δικαίωμα να εκδίδει νόμους και διατάγματα με ισχύ στο έδαφος του Εμιράτου του. Οι Τοπικές Κυβερνήσεις μέσω των κρατικών εταιρειών και τοπικών Αρχών τους ασκούν διοίκηση, βάσει της ομοσπονδιακής και τοπικής νομοθεσίας. Ειδικότερα, εκδίδουν άδειες λειτουργίας των τοπικών επιχειρήσεων (**Departments of Economic Development - DED)**, καταχωρούν και ελέγχουν προϊόντα πριν αυτά τεθούν σε κυκλοφορία στην αγορά (**Municipalities**) και παρέχουν υπηρεσίες κοινής ωφελείας.

Επιπλέον, υπογραμμίζεται ότι υφίστανται σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των 7 Εμιράτων και ως προς το βαθμό εξωστρέφειας, **ελευθερίας και ανεκτικότητας** της δυτικής κουλτούρας σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής ζωής, όπως για παράδειγμα στον τρόπο ενδυμασίας, στην κατανάλωση ή μη αλκοόλ κ.λπ. Ωστόσο, επισημαίνεται η επιθυμία των Ηγεμόνων των 7 Εμιράτων για διαμόρφωση **ενιαίων πολιτικών**, βάσει της λογικής ενίσχυσης της ενότητας των Εμιράτων, οποία αποτελεί ύψιστη προτεραιότητά τους.

Επίσημη θρησκεία των ΗΑΕ είναι ο **ισλαμισμός**, οπότε ο Νόμος της Σαρίας είναι πρωταρχική πηγή ομοσπονδιακής ή τοπικής νομοθεσίας. Επίσημη γλώσσα του κράτους είναι η **αραβική**, ενώ η **αγγλική** χρησιμοποιείται παράλληλα σε κρατικά έγγραφα αλλά και ευρέως στην καθημερινή ζωή.

Τα ΗΑΕ είναι μέλος του **Συμβουλίου Συνεργασίας του Κόλπου - ΣΣΚ** (Gulf Cooperation Council – GCC), που αποτελείται από τα αραβικά κράτη του Περσικού Κόλπου: Μπαχρέιν, Κουβέιτ, Ομάν, Κατάρ, Σαουδική Αραβία και ΗΑΕ. Την 1η Ιανουαρίου 2003, οι χώρες-μέλη του ΣΣΚ πέτυχαν ένα σημαντικό βήμα με τη δημιουργία της **Τελωνειακής Ένωσης**.

Το 2001 το Συμβούλιο του ΣΚΚ ίδρυσε τον Οργανισμό Τυποποίησης του ΣΚΚ (Standardization Organization GCC - GSO), έναν Περιφερειακό Οργανισμό που αποτελείται από τους Εθνικούς Φορείς Τυποποίησης των κρατών-μελών του ΣΚΚ (https://www.gso.org.sa/en/). Κύριο έργο του GSO είναι η εκπόνηση των κανονιστικών διατάξεων των Προτύπων του ΣΣΚ για τα προϊόντα που διακινούνται στο ΣΚΚ. Γενικά, οι κανόνες που επιβάλλουν οι Αρχές των ΗΑΕ βάσει των Προτύπων του GSO ως προς τις εισαγωγές προϊόντων συμβαδίζουν, σε μεγάλο βαθμό, με τους κανόνες και τα πρότυπα που ισχύουν διεθνώς.

Το νόμισμα των Εμιράτων, Ντιρχάμ (AED), είναι συνδεδεμένο με το δολάριο ΗΠΑ από το 1980. Η **επίσημη ισοτιμία** έχει καθοριστεί στα 3,6725 AED ανά 1 USD από το 1997.

Β.1.1 Νομικές Μορφές Εταιριών

Σύμφωνα με τον Νόμο περί Εμπορικών Εταιρειών 32 (2021) υπάρχουν **πέντε νομικές μορφές** εταιρειών:

- Ομόρρυθμος Εταιρεία (joint liability company)
- Ετερόρρυθμος Εταιρεία (limited partnership company)
- Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (limited liability company)
- Ιδιωτική Ανώνυμος Εταιρεία (private joint stock company)

- Δημόσια Ανώνυμος Εταιρεία (public joint stock company)

Σημειώνεται ότι η συνηθέστερη μορφή εταιρείας στα ΗΑΕ είναι η **Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (LLC)**.

Β.1.2 Διαδικασία ίδρυσης εταιρείας

Α) Διαδικασία διά ζώσης

Η ίδρυση εταιρείας στα ΗΑΕ απαιτεί μια σειρά διαδικασιών και εγκρίσεων από τις αρμόδιες Αρχές για την επίσημη εγγραφή της στο εμπορικό μητρώο. Ειδικότερα, η διαδικασία ίδρυσης μιας εταιρείας περιλαμβάνει μια σειρά βημάτων, όπως:

Α1. Προσδιορισμός οικονομικής δραστηριότητας

Η φύση της οικονομικής δραστηριότητας καθορίζει τη νομική μορφή της εταιρείας και το είδος της άδειας που απαιτείται. Υπάρχουν **έξι τύποι** αδειών. Αυτές είναι οι βιομηχανικές (industrial), οι εμπορικές (commercial), οι επαγγελματικές (professional), οι τουριστικές (tourism), οι αγροτικές (agricultural) και οι επαγγελματικές (occupational). Επισημαίνεται ότι μια εταιρεία μπορεί να έχει περισσότερες από μία οικονομικές δραστηριότητες.

Α2. Επιλογή κατάλληλης νομικής μορφής

Η νομική μορφή εξαρτάται κυρίως από τις επιχειρηματικές απαιτήσεις και τους νόμους και τους **κανονισμούς** που πρέπει να τηρούνται. Η νομική μορφή πρέπει να είναι συνεπής με την οικονομική δραστηριότητα. (Για νομικές μορφές βλ. Β.1.1)

Α3. Καταχώρηση της εμπορικής επωνυμίας (trade name)

Η υποβολή αίτησης για **καταχώρηση** της εμπορικής επωνυμίας γίνεται μέσω των Τμημάτων Οικονομικής Ανάπτυξης κάθε Εμιράτου (DED). Η εμπορική επωνυμία εγκρίνεται από το Τμήμα Οικονομικής Ανάπτυξης και το εμπορικό σήμα (trade mark) εγκρίνεται από το Υπουργείο Οικονομίας.

Η εμπορική επωνυμία πρέπει να ακολουθείται από συντομογραφία της νομικής μορφής της εταιρείας (π.χ. LLC). Επίσης τα πιστοποιητικά εμπορικής επωνυμίας είναι ανανεώσιμα (βλ. Β.4).

Α4. Υποβολή αίτησης για αρχική έγκριση

Η αρχική έγκριση σημαίνει ότι η Κυβέρνηση των ΗΑΕ **δεν έχει αντίρρηση** για την εγκατάσταση της εταιρείας στα ΗΑΕ και υποδεικνύει ότι θα μπορούσε να γίνει το επόμενο βήμα για την απόκτηση της εμπορικής άδειας. Ωστόσο, δεν συνιστά εξουσιοδότηση για τη λειτουργία ή την άμεση έναρξη της άσκησης της επιχείρησης.

Οι ξένοι επενδυτές πρέπει να λάβουν την έγκριση της Γενικής Διεύθυνσης Κατοικίας και Υποθέσεων Αλλοδαπών (General Directorate of Residency and Foreingers Affairs - **GDRFA**) πριν λάβουν την αρχική έγκριση.

Ορισμένες δραστηριότητες απαιτούν, πριν την υποβολή της αίτησης για αρχική έγκριση, τη λήψη της **έγκρισης των Κρατικών Αρχών**, όπως δραστηριότητες που σχετίζονται με νομικές υποθέσεις ή με φορείς κινητών αξιών.

Α5. Καταστατικό ίδρυσης (Memorandum of association)

Στις συνηθέστερες μορφές εταιρειών (LLC) απαιτείται η σύνταξη και υπογραφή καταστατικού ίδρυσης. Το καταστατικό πρέπει να έχει συνταχθεί υποχρεωτικά στην αραβική γλώσσα.

Α6. Επιλογή τοποθεσίας/διεύθυνσης για την εγκατάσταση της επιχείρησης

Όλες οι εταιρείες στα ΗΑΕ πρέπει να έχουν μια **πραγματική διεύθυνση** για την οικονομική δραστηριότητα. Το εμπορικό κτήριο και η τοποθεσία πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις του Τμήματος Οικονομικής Ανάπτυξης σε κάθε Εμιράτο και τους κανονισμούς χωροταξίας της αρμόδιας Δημοτικής Αρχής.

Επίσης, απαιτείται **σύμβαση μίσθωσης** για το γραφείο ή την αποθήκη. Ορισμένα Εμιράτα απαιτούν πιστοποιημένο έγγραφο. Στο Dubai η σύμβαση μίσθωσης πρέπει να καταχωρηθεί μέσω των γραφείων της Ejari.

Α7. Λήψη πρόσθετων κυβερνητικών εγκρίσεων

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δραστηριότητες απαιτούν **ειδικές εγκρίσεις** για αδειοδότηση από (Ομοσπονδιακές ή Τοπικές) Κυβερνητικές Αρχές που είναι αρμόδιες για τη ρύθμιση τέτοιων δραστηριοτήτων, παραδείγματα των οποίων είναι τα ακόλουθα:

- Υπουργείο Εσωτερικών: Εκδίδει εγκρίσεις για υπηρεσίες δημόσιας συγκοινωνίας, κέντρα οδήγησης, πυροσβεστικό εξοπλισμό, συστήματα συναγερμού και προστασίας, μεταχειρισμένα αυτοκίνητα, μεταχειρισμένα ανταλλακτικά και αντιπροσωπείες ενοικίασης αυτοκινήτων.
- Υπουργείο Δικαιοσύνης: Νομικές δραστηριότητες.
- Τμήμα του Δήμου στο οικείο Εμιράτο: Μηχανικές και αρχιτεκτονικές δραστηριότητες.
- Ρυθμιστική Αρχή Τηλεπικοινωνιών: Τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες.
- Εκτελεστικό Συμβούλιο: Τουρισμός και ταξίδια, δημόσιες υπηρεσίες, ναύλωση εμπορικών συναλλαγών, πρακτορεία ναυτιλίας, ναύλωση αερομεταφορών, λέσχες αυτοκινήτων και υποκαταστήματα ξένων εταιρειών.
- Υπουργείο Οικονομίας: Ιδιωτικές ανώνυμες εταιρείες, ελεγκτές.
- Υγειονομική Αρχή στο οικείο Εμιράτο: Δραστηριότητες που σχετίζονται με την υγεία.
- Ανώτατο Συμβούλιο Πετρελαίου: Υπηρεσίες κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, υπηρεσίες γεωτρήσεων πετρελαίου.

Α8. Έκδοση και παραλαβή άδειας λειτουργίας

Με την ολοκλήρωση των ανωτέρω βημάτων, ο ενδιαφερόμενος **μπορεί να λάβει** την εμπορική άδεια μέσω των κέντρων εξυπηρέτησης των DED ή μέσω των ηλεκτρονικών πλατφορμών εξυπηρέτησης.

Τα τέλη έκδοσης πρέπει να καταβληθούν εντός καθορισμένης περιόδου (συνήθως 30 ημερών) από την έκδοση της απόδειξης πληρωμής. Η μη πληρωμή έχει ως αποτέλεσμα την ακύρωση της αίτησης.

Α9. Εγγραφή στο Εμπορικό Επιμελητήριο

Απαιτείται, τέλος, η ιδιότητα μέλους του οικείου **Εμπορικού Επιμελητηρίου** του Εμιράτου, όπου βρίσκεται η έδρα της εταιρείας, πριν την έναρξη οικονομικής δραστηριότητας.

Β) Ηλεκτρονική διαδικασία

Εναλλακτικά, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ιδρύσουν εταιρεία, διαδικτυακά**,** μέσα σε **λιγότερο από 15 λεπτά**, μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας Basher, η οποία συνδέεται με Ομοσπονδιακούς και Τοπικούς Κυβερνητικούς φορείς, οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες έκδοσης εμπορικών αδειών. Η υπηρεσία απευθύνεται σε ήδη κατοίκους ΗΑΕ.

Κατά την υποβολή της αίτησης για την υπηρεσία οι ενδιαφερόμενοι **θα πρέπει να διαθέτουν**:

- Εμιρατινή Ταυτότητα (Emirates ID)
- Λογαριασμό UAE Pass (ηλεκτρονικό σύστημα ταυτοποίησης για όλες τις ηλεκτρονικές δημόσιες υπηρεσίες)
- Ψηφιακή υπογραφή UAE Pass (απαιτείται μόνο για το L.L.C.)

Για τη λήψη άδειας λειτουργίας μέσω της **Basher**, ισχύουν τα **ίδια τέλη** όπως ορίζονται από τα αρμόδια DED και τις άλλες αντίστοιχες Τοπικές και Ομοσπονδιακές Οντότητες που εμπλέκονται στην αδειοδότηση επιχειρήσεων.

Μέσω της Basher, προσφέρονται στον επενδυτή οι ακόλουθες **υπηρεσίες**:

- Έκδοση άδειας λειτουργίας
- Έκδοση αριθμού μέλους στο Εμπορικό Επιμελητήριο του αντίστοιχου Εμιράτου
- Έκδοση αριθμού κάρτας εγκατάστασης από την Ομοσπονδιακή Αρχή για την Ταυτότητα και την Ιθαγένεια
- Έκδοση αριθμού μέλους από το Υπουργείο Ανθρώπινου Δυναμικού και Εμιρατοποίησης
- Χορήγηση ποσόστωσης για τρεις άδειες εργασίας
- Ανανέωση άδειας λειτουργίας
- Υπολογισμό του κόστους έκδοσης άδειας λειτουργίας.

Μετά την υποβολή της αίτησης και την πληρωμή των τελών, τα έγγραφα εκδίδονται ηλεκτρονικά και ο επενδυτής μπορεί **αμέσως να ξεκινήσει** τις επιχειρηματικές του δραστηριότητες.

Μετά την έκδοση της εμπορικής άδειας και των συνοδευτικών εγγράφων, ο επενδυτής θα έχει περίοδο χάριτος ενός έτους να υποβάλει **σύμβαση μίσθωσης** στο DED στο αντίστοιχο Εμιράτο της εγκατεστημένης επιχείρησης και 60 ημέρες (για μη εμιρατινούς υπηκόους) για να αλλάξει το **καθεστώς βίζας** του/της σε θεώρηση επενδυτή.

Γ) Διαδικασία σε Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών

Για την ίδρυση εταιρείας σε Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών, η διαδικασία ορίζεται από την Αρχή κάθε Ζώνης (βλ. Γ.6).

Δ) Διαδικασία Εικονικής Εταιρείας

Η Dubai Economy μαζί με άλλες Κυβερνητικές Οντότητες του Dubai εγκαινίασαν το πρόγραμμα **Εικονικής Εμπορικής Πόλης** του Εμιράτου (Dubai Virtual Commercial City Programme (VCC)), το οποίο θα επιτρέψει σε επιχειρηματίες και ελεύθερους επαγγελματίες σε όλο τον κόσμο να ξεκινήσουν μια **Εικονική Εταιρεία** στα ΗΑΕ, ακόμα κι αν δεν ζουν στη χώρα.

Η επιτρεπόμενη νομική μορφή για τις εικονικές εταιρείες είναι η **ατομική εγκατάσταση/ατομική επιχείρηση**. Οι εικονικές εταιρείες απευθύνονται σε ενδιαφερόμενους που **δεν διαμένουν** στα ΗΑΕ. Οι ιδιοκτήτες τους πρέπει να είναι υπήκοοι ή φορολογικοί κάτοικοι εγκεκριμένων χωρών. Οι εικονικές εταιρείες μπορούν να δραστηριοποιούνται σε αυστηρά προκαθορισμένους τομείς και εξακολουθούν να υπόκεινται σε

εταιρική και ατομική ευθύνη στη χώρα σύστασης ή/και κατοικίας, ανάλογα με την τοποθεσία των οικονομικών δραστηριοτήτων και τις διεθνείς φορολογικές συμφωνίες.

Η άδεια Εικονικής Εταιρείας δεν εγγυάται αυτόματα **φυσική πρόσβαση** στα ΗΑΕ, είτε με τη μορφή βίζας επιχείρησης ή επισκέπτη ή διαμονής σε οποιονδήποτε από τους συνεργάτες, διευθυντές ή υπαλλήλους της εταιρείας. Επίσης, δεν εγγυάται αυτόματα έναν **εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό** στα ΗΑΕ. Το άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού είναι στη διακριτική ευχέρεια των εμπορικών τραπεζών.

Υπογραμμίζεται ότι το 2020 δόθηκε η δυνατότητα **εξ ολοκλήρου ιδιοκτησίας εταιρειών από αλλοδαπούς**, με την απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου (No.16/2020) (βλ. Β.1.9).

Σημειώνεται, τέλος, ότι τα τελευταία χρόνια εφαρμόζονται με συνέπεια οι **Κανονισμοί Οικονομικής Υπόστασης των Συναλλαγών** (Economic Substance Regulations), στο πλαίσιο της δέσμευσης των ΗΑΕ για τη διεθνή φορολογική συνεργασία και τη διαφάνεια. Οι κανονισμοί απαιτούν από τις εταιρείες (συμπεριλαμβανομένων αυτών στις Ελεύθερες Ζώνες) και άλλες επιχειρηματικές μορφές, που πραγματοποιούν οποιαδήποτε από τις καθορισμένες δραστηριότητες που αναφέρονται στο πλαίσιο των κανονισμών, να διατηρούν επαρκή οικονομική παρουσία στα ΗΑΕ σε σχέση με τις δραστηριότητες που αναλαμβάνουν. Τέτοιες δραστηριότητες είναι η τραπεζική, οι ασφάλειες, οι ναυτιλιακές υπηρεσίες κ.ά.. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://mof.gov.ae/economic-substance-regulations/.

Β.1.3 Καθεστώς αδειοδοτήσεων

Το **κόστος** της άδειας λειτουργίας αποτελεί συνάρτηση πληθώρας παραμέτρων, όπως:

- Αντικείμενο δραστηριότητος
- Νομικό σχήμα
- Επιφάνεια που καταλαμβάνει η έδρα της εταιρείας
- Αριθμός των αλλοδαπών στελεχών που απασχολούνται σε αυτή, υπό καθεστώς θεωρήσεως αδείας παραμονής (visas), για τους οποίους εγγυάται η εταιρεία (sponsorship).

Πληροφορίες αναφορικά με το καθεστώς αδειοδοτήσεων, όπως:

- Διαδικασία και έξοδα καταχώρησης μιας νέας επιχείρησης (new business registration in Dubai and costs - Dubai Economic Department)
- Κατάλογος εξόδων για απόκτηση νέας εμπορικής άδειας στο Dubai (List of Fees for a New Trade Licence in Dubai – Dubai Economic Department)
- Συνοδευτικά έγγραφα, τα οποία απαιτούνται για τη νέα εμπορική άδεια (Documents and forms for trade licenses in Dubai - Dubai Economic Department)
- Νομικό σχήμα εταιρείας (Legal business structures in Dubai - Dubai Economic Department)
- Οδηγός υπηρεσιών για την έκδοση άδειας παραμονής (Directory of visa services in Dubai– General Directorate of Residency and Foreigners Affairs-Dubai)

παρέχονται στην επίσημη ιστοσελίδα του Εμιράτου του Dubai: https://invest.dubai.ae/en/home, καθώς και στον ακόλουθο σύνδεσμο:
https://eservices.dubaided.gov.ae/Pages/Anon/GstHme.aspx?dedqs=PM671p6QBb0lV1okx2JABgxoLLKXOgPx

Αντίστοιχες ενημερωτικές πύλες για το καθεστώς αδειοδότησης επιχειρήσεων διαθέτουν τα υπόλοιπα Εμιράτα. Ειδικότερα:

- Abu Dhabi: https://www.adbc.gov.ae/CitizenAccess/Welcome.aspx & https://www.tamm.abudhabi/services/business/ded/business-licence-procedure/licence-information
- Sharjah: https://sedd.ae/web/sedd/services-guide & https://eservices.sedd.ae/eservicesweb/license-transactions/license-cost-estimate/view.xhtml?chk=1
- Ajman: https://eservices.ajmanded.ae/
- Umm-Al-Quwain: https://ded.uaq.ae/en/our-activities/services.html
- Ras-Al-Khaimah: https://ded.rak.ae/ar/Pages/new-business2022.aspx
- Fujairah:https://portal.fujmun.gov.ae/OnlineEservices/en/eService/ServicePages/services.aspx?packid=13&RK=license

Β.1.4 Σήμανση / πιστοποίηση προϊόντων (ετικέτες, πιστοποιήσεις, πρότυπα, τεχνικές προδιαγραφές)

Α) Σήμανση προϊόντων

Η συσκευασία και η σήμανση των προϊόντων στα ΗΑΕ γίνεται βάσει των κανονιστικών διατάξεων των **Προτύπων του GSO** (βλ. Β.1). Το κάθε Εμιράτο ξεχωριστά δύναται να ορίσει πρόσθετους κανόνες αναφορικά με τη **σήμανση**, η οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- Γραμμοκώδικας (Barcode) (μπορεί να μπει και στα ΗΑΕ)
- Αριθμός παρτίδας (Lot number)
- Μάρκα (Brand name)
- Όνομα Προϊόντος (Brand item name)
- Χώρα προέλευσης
- Όνομα και διεύθυνση του κατασκευαστή
- Όνομα και διεύθυνση του εισαγωγέα
- Οδηγίες χρήσης (εάν απαιτείται)
- Συνθήκες Αποθήκευσης
- Ημερομηνία παραγωγής
- Ημερομηνία λήξεως (Η/Μ/Ε για προϊόντα μέγιστης διάρκειας ζωής 3 μηνών και Μ/Ε για προϊόντα ελάχιστης διάρκειας ζωής 3 μηνών)
- Καθαρό Βάρος
- Συστατικά (πρέπει να αναγράφονται με ποσοστιαίες αναλογίες κατά φθίνουσα σειρά)
- Διατροφικός Πίνακας
- Σήμανση για αλλεργιογόνα συστατικά
- Σήμα Πιστοποίησης για βιολογικά ή οργανικά (σε περίπτωση που είναι βιολογικό)
- Σήμα halal σε περίπτωση περιεκτικότητας συστατικών ζωικής προέλευσης (κρέατος ή πουλερικών)

Επίσης η σήμανση πρέπει να αναγράφει τα εξής επιπλέον στοιχεία για τα κάτωθι προϊόντα:

- Προειδοποιητικό σήμα για **παιχνίδια**
- Προειδοποιητικό σήμα υγείας για **προϊόντα καπνού**
- Σήμανση για ενεργειακή απόδοση για **μονάδες κλιματισμού και συσκευές**
- Σήμανση «όχι κατάλληλο για ανθρώπινη κατανάλωση» για **ζωοτροφές**

Επιπλέον, υπογραμμίζονται τα εξής για την **αποφυγή απόρριψης** της σήμανσης των εισαγόμενων προϊόντων από τις εμιρατινές Αρχές:

- Η σήμανση θα πρέπει **υποχρεωτικά** να είναι γραμμένη στην **αραβική** και **προαιρετικά** και στην αγγλική ή/και σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα. Σημειωτέον ότι είναι αποδεκτά και τα **αυτοκόλλητα** με τα στοιχεία της ετικέτας στην αραβική. Ωστόσο, οι ημερομηνίες παραγωγής και λήξης θα πρέπει να αναγράφονται στην αρχική συσκευασία και όχι σε αυτοκόλλητα.
- **Κανένα είδος αλκοόλ** δεν θα πρέπει να περιλαμβάνεται στα συστατικά.
- Δεν επιτρέπεται η χρήση παράνομης ή μη εγκεκριμένης ονοματολογίας, ορολογίας, κωδικοποίησης, απεικόνισης/φωτογραφίας στη συσκευασία, που δεν είναι συμβατή με το **Νόμο της Σαρίας**, όπως:

-λέξεις, εκφράσεις, εικόνες ή σύμβολα που είναι προσβλητικά ή παραπέμπουν σε οποιαδήποτε θρησκεία
-λέξεις, εκφράσεις, εικόνες που έχουν ανήθικο περιεχόμενο
-λέξεις, εκφράσεις, εικόνες που προσβάλλουν τις παραδόσεις, τις αξίες ή τα σύμβολα της χώρας.

- Η διάρκεια ζωής του προϊόντος (**shelf life**) καθορίζεται με ειδικό τύπο από τις εμιρατινές Τοπικές Αρχές Ελέγχου τροφίμων και δεν ισχύει αυτομάτως το Ευρωπαϊκό σύστημα.

Β) Πιστοποίηση από Ελλάδα

Η εισαγωγή των προϊόντων διατροφής στα ΗΑΕ απαιτεί την προσκόμιση των εξής **πιστοποιητικών**:

- Πιστοποιητικό υγείας (**Health certificate**), που έχει εκδοθεί από την αρμόδια Κρατική Υπηρεσία στη χώρα εξαγωγής, που πιστοποιεί την καταλληλότητα του προϊόντος για ανθρώπινη κατανάλωση.
- Πιστοποιητικό σφαγής halal (**Halal certificate**), εάν το προϊόν περιέχει συστατικά ζωικής προέλευσης (κρέατος ή πουλερικών). Το πιστοποιητικό εκδίδεται μόνο από τους διαπιστευμένους πιστοποιητές halal στην Ελλάδα, που είναι εγκεκριμένοι από τις αρχές των ΗΑΕ και αναγράφονται στον κατάλογο του Οργανισμού Τυποποίησης και Μετρολογίας της Emirates (ESMA).
- Πιστοποιητικό για βιολογικά ή οργανικά προϊόντα (**Certificate for biological or organic products**).

Ο εισαγωγέας θα πρέπει να καταχωρίσει (**register**) τα εισαγόμενα προϊόντα στις Τοπικές αρμόδιες Αρχές (Municipalities) (βλ. Ζ.4) και να προμηθεύσει, εντός προθεσμιών, δείγματα των προϊόντων, προκειμένου να πάρει στο όνομά του την **άδεια εισαγωγής**. Ενδεικτικά παρατίθεται η ιστοσελίδα στην Τοπική Αρχή του Dubai, όπου αναφέρεται η εν λόγω διαδικασία "Apply to register and assess a food item¨: https://hub.dm.gov.ae/link/servicedetails?servicecode=2974

Γ) Πιστοποίηση από ΗΑΕ (για ρυθμιζόμενα προϊόντα)

Για ορισμένες κατηγορίες ρυθμιζόμενων προϊόντων (**regulated products**), είναι απαραίτητη η πιστοποίηση συμμόρφωσής τους με τις εμιρατινές απαιτήσεις. Η Εμιρατινή αρχή, Emirates Authority for Standardisation and Metrology-ESMA, η οποία εντάχθηκε το 2020 υπό το Υπουργείο Βιομηχανίας και Προηγμένης Τεχνολογίας, MOIAT, είναι αρμόδια για τον έλεγχο της συμμόρφωσης, μέσω της εφαρμογής του Εθνικού Συστήματος Ελέγχου Συμμόρφωσης (Emirates Conformity Assessment Scheme-ECAS). Ανάλογα με

το προϊόν, μπορεί να απαιτηθεί είτε έκδοση πιστοποιητικού συμμόρφωσης (Certificate of Conformity), είτε έκδοση Σήματος Ποιότητος (Emirates Quality Mark-EQM). Τα ρυθμιζόμενα προϊόντα είναι τα κάτωθι:

- HALAL (ειδική νομοθεσία για την θρησκευτική σφαγή και τα προϊόντα ζωϊκής προέλευσης)
- Βιολογικά προϊόντα τροφίμων – αγροκτήματα (Organic Crop/Farms)
- Γαλακτοκομικά-Γιαούρτι (εξαιρούνται τυριά)
- Χυμοί
- Εμφιαλωμένα νερά
- Μέλι
- Ενεργειακά Ποτά (Energy Drinks – καφεϊνούχα συμπερ. τύπου cola)
- Προϊόντα καπνού και ατμίσματος
- Υγροποιημένο φυσικό αέριο (Liquefied Petroleum GAS LPG Products Scope).
- Προϊόντα πετρελαίου
- Αποσυρόμενα ελαστικά αυτοκινήτων
- Οξο-βιοδιασπώμενα Πλαστικά
- Υλικά συσκευασίας τροφίμων (Food Contact Materials)
- Χρώματα
- Αρώματα
- Καλλυντικά και Προσωπική Φροντίδα
- Απορρυπαντικά
- Προϊόντα βρεφικής φροντίδας
- Προστατευτικός Εξοπλισμός (PPE)
- Αυτοκινούμενα Οχήματα και ανταλλακτικά τους
- Απαγορευμένα προϊόντα- υλικά – ουσίες (UAE ROHS)
- Υφάσματα
- Συστήματα Κλιματισμού Δωματίου και για Εμπορική Χρήση
- Ηλιακά Συστήματα
- Θερμαντήρες Νερού
- Ηλεκτρικά Σκούτερ
- Ανελκυστήρες
- Αυτόματες πόρτες και παράθυρα
- Ηλεκτρικές συσκευές (Electrical Products)
- Φωτιστικά σώματα (Lighting Regulation)
- Συσκευές χαμηλής τάσεως (Low Voltage Equipment (LVE) (G-Mark)
- Προϊόντα Laser
- Συστήματα Πυρόσβεσης
- Καλώδια δεδομένων και επικοινωνιών & Ηλεκτρικά Καλώδια

- Συσκευές μέτρησης και ακριβείας
- Σήμανση ενεργητικής απόδοσης ηλεκτρικών συσκευών και προϊόντων (Energy Efficiency Standards Labelling (EESL)
- Παιχνίδια για παιδιά
- Υλικά που χρησιμοποιούνται σε ECAS Ex (Regulation of equipment used in Explosive Atmospheres)

https://moiat.gov.ae/en/services/issue-conformity-certificates-for-regulated-products

Σημειώνεται ότι ο έλεγχος και η πιστοποίηση των προϊόντων που υπάγονται στις ανωτέρω κατηγορίες πραγματοποιείται από αναγνωρισμένους από τα ΗΑΕ Φορείς Πιστοποίησης (Accredited Conformity Assessment Bodies-CAB) (βλ. ΣΤ.1).

Β.1.5 Τιμολόγηση

Η τιμή είναι βασικός παράγοντας στα ΗΑΕ, καθώς υπάρχει **έντονος ανταγωνισμός τιμών** από ξένους ανταγωνιστές. Σε πολλές κατηγορίες προϊόντων, η τιμή είναι ο βασικός παράγοντας που δίνουν προτεραιότητα αγοραστές και καταναλωτές (βλ. Β.3).

Για τα καταναλωτικά αγαθά, η τιμή είναι η **κύρια μεταβλητή** για τις ομάδες μεσαίου και χαμηλότερου εισοδήματος στα ΗΑΕ. Αυτά τα τμήματα της αγοράς εξυπηρετούνται μέσω μικρών καταστημάτων σε παραδοσιακές αγορές (souk), γνωστά και ως baqala. Οι έμποροι λιανικής αυτής της κατηγορίας λειτουργούν με σχετικά χαμηλότερα περιθώρια κέρδους και βασίζονται σε προσιτά προϊόντα.

Στο άλλο άκρο του φάσματος βρίσκονται τα τμήματα της κοινωνίας με υψηλή αγοραστική δύναμη, τα οποία αποτελούνται σε μεγάλο βαθμό από υπηκόους των ΗΑΕ, καλά αμειβόμενους εργαζόμενους, επιχειρηματίες και τουρίστες. Για αυτήν την ομάδα, η τιμολόγηση δεν είναι πάντα ο πρωταρχικός παράγοντας αγοράς και τέτοια σημεία λιανικής διατηρούν γενικά υψηλό περιθώριο κέρδους. Αυτά τα τμήματα εξυπηρετούνται μέσω εμπορικών κέντρων δυτικού τύπου και εξειδικευμένων καταστημάτων.

Οι εξαγωγείς θα πρέπει να είναι έτοιμοι να χρησιμοποιήσουν **επιθετικά** την τιμολόγηση για να επιτύχουν την είσοδο των προϊόντων τους στην αγορά, έχοντας παράλληλα υπόψη διάφορους παράγοντες, όπως τέλη καταχώρησης (ισχύουν ανά SKU), ετήσια έκπτωση (ποσοστό), τέλος μη επιστροφής (ποσοστό) και ετήσια διαφημιστική δαπάνη.

Μόλις τα προϊόντα τοποθετηθούν και ανάλογα με τις κατηγορίες προϊόντων, οι τοπικοί αντιπρόσωποι πρέπει συχνά να διαπραγματεύονται τις **χρεώσεις χώρου** και πρέπει να διασφαλίζουν για τη διατήρηση του χώρου στα ράφια στα καταστήματα και την αποτελεσματική εμφάνιση των προϊόντων.

Ο **ΦΠΑ ύψους 5%** ισχύει από το 2018 για τις περισσότερες κατηγορίες αγαθών με περιορισμένες εξαιρέσεις, συμπεριλαμβανομένων των βασικών ειδών διατροφής, της υγειονομικής περίθαλψης και της εκπαίδευσης (βλ. Γ.4).

Οι **διακυμάνσεις** των τιμών γενικά δεν γίνονται αποδεκτές από τα μεγάλα καταστήματα λιανικής και τις αρμόδιες αρχές, εκτός εάν τεκμηριώνονται. Ακόμη και με συγκεκριμένα στοιχεία για αυξήσεις στο κόστος προϊόντων, οι αλυσίδες λιανικής συχνά επιμένουν να επαληθεύουν ότι τέτοιες αλλαγές έχουν ενσωματωθεί από τους ανταγωνιστές τους, πριν αποδεχτούν οποιαδήποτε αλλαγή.

Οι μεγάλες αλυσίδες λιανικής συνήθως πληρώνουν με πίστωση 60-90 ημερών έναντι φορτωτικών εγγράφων (credit on B/L). Εφαρμογή αυστηρότερων **όρων πληρωμής**, όπως η ενέγγυα πίστωση (L/C) και μετρητοίς έναντι φορτωτικών εγγράφων (CAD) αποτελούν θέμα διαπραγμάτευσης μεταξύ των συναλλασσομένων μερών.

Β.1.6 Τελωνειακή νομοθεσία (Διαδικασία – Αρχές)

Αρμόδια για τη χάραξη της τελωνειακής πολιτικής και την επίβλεψη της εκτέλεσης της τελωνειακής νομοθεσίας στα ΗΑΕ είναι η Ομοσπονδιακή Αρχή Τελωνείων (**Federal Customs Authority-FCA**): https://www.fca.gov.ae/En/UAE-Customs/Pages/CustomsInUAE.aspx.

Σε κάθε Εμιράτο, οι κάτωθι Τοπικές Τελωνειακές Υπηρεσίες είναι αρμόδιες για την εφαρμογή της τελωνειακής πολιτικής σύμφωνα με το Κοινό Τελωνειακό Δίκαιο του ΣΚΚ (GCC's **Common Customs Law**):

- Abu Dhabi Customs: https://www.adcustoms.gov.ae/
- Dubai Customs: https://www.fca.gov.ae/En/UAE-Customs/Pages/DubaiCustoms.aspx
- Sharjah Customs: https://www.sharjahcustoms.gov.ae/
- Ajman Customs: https://www.ajmanport.gov.ae/Main
- Umm Al Kwain Customs: https://uaqport.uaq.ae/en/home.html
- Ras Al Khaima Customs: https://rakcustoms.rak.ae/en/Pages/default.aspx
- Fujaira Customs: https://fujairahport.ae/

Β.1.7 Διαδικασίες εισαγωγής / περιορισμοί εισαγωγών

Στις χώρες του ΣΣΚ, με τη δημιουργία της Τελωνειακής Ένωσης το 2003, οι διαδικασίες εισαγωγής υπαγορεύονται από τον GCC's Common Customs Law, στον οποίο μπορούν να αναζητηθούν πληροφορίες για τις διαδικασίες, απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραστατικά: https://www.fca.gov.ae/En/HomeRightMenu/Documents/GCC%20Unified%20Guide%20For%20customs%20procedures.PDF

Ειδικότερα, οι τελωνειακές διαδικασίες κατά την εισαγωγή των προϊόντων στο έδαφος της Τελωνειακής Ένωσης, πραγματοποιούνται στο **πρώτο σημείο εισόδου**, με ελεύθερη την εν συνεχεία διακίνηση τους στα υπόλοιπα κράτη-μέλη.

Α) Έγγραφα για εκτελωνισμό προϊόντων

Υπογραμμίζεται ότι όλα τα έγγραφα για τον εκτελωνισμό των εισαγόμενων προϊόντων θα πρέπει να είναι μεταφρασμένα σε **γλώσσα κατανοητή** στον τελωνειακό υπάλληλο (αγγλική ή αραβική).

Η εισαγωγική εταιρεία με έδρα τα ΗΑΕ (παραλήπτης/πράκτορας) μαζί με την άδεια εισαγωγής (import permit), θα πρέπει να υποβάλει **πρωτότυπα** τα ακόλουθα έγγραφα για τον εκτελωνισμό των εισαγόμενων προϊόντων:

- Παράδοση παραγγελίας (Delivery order)
- Έγγραφα φορτωτικής (Bill of lading)
- Κιβωτολόγιο-παλετοποίηση (Packing list) που περιλαμβάνει βάρος, μέθοδο συσκευασίας και κωδικό HS για κάθε είδος
- Εμπορικό τιμολόγιο (Commercial invoice) από την εταιρεία εξαγωγής που απευθύνεται στον εισαγωγέα με λεπτομέρειες σχετικά με την ποσότητα, την περιγραφή των εμπορευμάτων και τη συνολική αξία κάθε εισαγόμενου είδους.
- Πιστοποιητικό προέλευσης (Certificate of origin), στο οποίο αναφέρεται η χώρα προέλευσης και είναι εγκεκριμένο από το Εμπορικό Επιμελητήριο της.

- Άδεια εισαγωγής από τους αρμόδιους φορείς σε περίπτωση εισαγωγής εμπορευμάτων υπό περιορισμούς ή εμπορευμάτων που απαλλάσσονται από δασμούς (restricted goods or duty exempted goods).
- Δελτίο εισόδου ή τιμολόγιο αερομεταφοράς (Bill of entry or airway bill)

Τα **προϊόντα διατροφής** απαιτούν επίσης την υποβολή των εξής πιστοποιητικών (βλ. Β.1.4):

- Πιστοποιητικό υγείας (Health certificate)
- Πιστοποιητικό σφαγής halal (Halal certificate)
- Πιστοποιητικό για βιολογικά ή οργανικά προϊόντα (Certificate for biological or organic products)

Β) Περιορισμοί εισαγωγών

Στα ΗΑΕ απαγορεύεται η εισαγωγή των κάτωθι προϊόντων (**banned items**):

- ναρκωτικές ουσίες
- προϊόντα με πειρατικό περιεχόμενο
- πλαστά νομίσματα
- αντικείμενα που χρησιμοποιούνται στη μαύρη μαγεία, καθώς και εν γένει προϊόντων που έρχονται σε αντίθεση ή αμφισβητούν τις ισλαμικές διδασκαλίες και αξίες.
- δημοσιεύσεις και έργα τέχνης που έρχονται σε αντίθεση ή αμφισβητούν τις ισλαμικές διδασκαλίες και αξίες
- εργαλεία και μηχανές τυχερών παιχνιδιών.

Επίσης, η εισαγωγή των κάτωθι προϊόντων απαιτεί ειδική άδεια από τα αρμόδια Υπουργεία (**restricted goods**):

- Κατοικίδια ζώα
- Λιπάσματα και εντομοκτόνα
- Σπόροι, κόνδυλοι και μέλισσες
- Φαρμακευτικά σκευάσματα
- Καλλυντικά
- Υλικό Τύπου
- Όπλα
- Ποτά
- Είδη καπνού

Γ) Εισαγωγή Αγαθών (πχ δείγματα για εμπορικές εκθέσεις)
α) υπό Καθεστώς Προσωρινής Εισόδου (Temporary Admission),
β) με Δελτίο ATA (Carnet ATA)

Για την εισαγωγή στα ΗΑΕ εμπορευμάτων υπό το καθεστώς (α) ή (β) **δεν** απαιτείται η καταβολή **εισαγωγικών δασμών**. Επίσης, τα εμπορεύματα που εισάγονται στο πλαίσιο των εν λόγω διαδικασιών δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ή να διατίθενται για **σκοπούς άλλους** από αυτούς για τους οποίους εισήχθησαν αρχικά.

Υπό Καθεστώς Προσωρινής Εισόδου είναι δυνατή η εισαγωγή των κάτωθι προϊόντων:

• Εισαγωγή ζώων για βοσκή

• **Εμπορικά δείγματα για έκθεση.**

• Δοχεία και συσκευασίες για ξαναγέμισμα

• Εμπορεύματα που εισάγονται για την ολοκλήρωση της μεταποίησης.

• Βαρέα μηχανήματα και εξοπλισμός για την ολοκλήρωση έργων

• Είδη που εισάγονται για αγώνες, θέατρα, εκθέσεις, αθλητικές εκδηλώσεις κ.λπ.

• Μηχανήματα και εξοπλισμός που εισάγονται αποκλειστικά για επισκευή.

• Άλλα προϊόντα που χρησιμοποιούνται για αντικατάσταση και επισκευή ελαττωματικών μηχανημάτων σε τοπικά εργοστάσια.

Το καθεστώς προσωρινής εισόδου για εμπορικά δείγματα έχει **ισχύ 1 έτους** και για τον εκτελωνισμό τους στα ΗΑΕ απαιτείται η προσκόμιση των κάτωθι **εγγράφων**:

- Παράδοση παραγγελίας (Delivery order)
- Έγγραφα φορτωτικής (Bill of lading)
- Κιβωτολόγιο-παλετοποίηση (Packing list)
- Εμπορικό τιμολόγιο (Commercial invoice), όπου αναγράφεται η χώρα προέλευσης

Η εισαγωγή προϊόντων με Δελτίο ΑΤΑ, το οποίο έχει **ισχύ 6 μήνες** και μπορεί να επαναχρησιμοποιηθεί εντός της περιόδου ισχύος του, απαιτεί την προσκόμιση των εξής εγγράφων:

- Δελτίο ΑΤΑ, το οποίο θα πρέπει να αναγράφει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες του εμπορεύματος (αξία, ποσότητα, περιγραφή, προέλευση κτλ.) και να έχει εκδοθεί από την αρμόδια Αρχή (π.χ. ΕΒΕΑ).
- Παράδοση παραγγελίας (Delivery order)
- Έγγραφα φορτωτικής (Bill of lading)

Περισσότερες πληροφορίες για τις τελωνειακές διαδικασίες **εισαγωγής δειγμάτων** στο Dubai, μπορούν να αναζητηθούν στους κάτωθι συνδέσμους:
https://www.dubaicustoms.gov.ae/en/eServices/ServicesForIndividuals/ViewCustomsProcedure/Pages/ExhibitionGoodsRequirementTravellers.aspx
https://www.dubaicustoms.gov.ae/en/PoliciesAndNotices/Policies/CP38E.pdf

Β.1.8 Εξασφάλιση πιστώσεων-χρηματοδοτήσεων

Στη χώρα λειτουργούν **23 τοπικές και 27 αλλοδαπές** εμπορικές τράπεζες, με **582 καταστήματα** (στοιχεία α΄ εξαμήνου 2022). Μεγαλύτερες είναι η **FAB, ENBD, ADCB**. Αναφορικά με το άνοιγμα

εταιρικών τραπεζικών λογαριασμών, πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες και τα προαπαιτούμενα μπορούν να αντληθούν από τα ίδια τα τραπεζικά ιδρύματα που λειτουργούν στη χώρα.

Σημειώνεται ότι τα τελευταία χρόνια, η **διαδικασία ανοίγματος λογαριασμού** έχει αυστηροποιηθεί στο πλαίσιο συμμόρφωσης με τα διεθνή κανονιστικά πλαίσια για την αντιμετώπιση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και του ξεπλύματος μαύρου χρήματος.

Πέρα από την τραπεζική χρηματοδότηση, υφίστανται πολλά **χρηματοδοτικά σχήματα** για τη χρηματοδότηση νεοφυών επιχειρήσεων με έδρα στα ΗΑΕ από κρατικούς φορείς, κρατικά επενδυτικά ταμεία, θερμοκοιτίδες και επιταχυντές επιχειρήσεων κ.ο.κ..

Β.1.9 Καθεστώς ιδιοκτησίας

Οι **Τοπικές Κυβερνήσεις** των Εμιράτων εξειδικεύουν το καθεστώς ιδιοκτησίας που θα ισχύει στην επικράτεια του Εμιράτου τους. Ειδικότερα:

Α) Abu Dhabi

Στο Abu Dhabi, ο Νόμος 19 του 2005 σχετικά με τη ρύθμιση του **τομέα ακινήτων** στο Εμιράτο επιτρέπει στους αλλοδαπούς να κατέχουν ακίνητα μόνο με τη μορφή ορόφων και διαμερισμάτων, όχι γηπέδων, μέσω τεσσάρων κύριων συστημάτων:

α) Ιδιοκτησία

Στους αλλοδαπούς χορηγούνται τίτλοι ιδιοκτησίας οικιστικών μονάδων για περίοδο 99 ετών, που τους επιτρέπουν να διαθέτουν πλήρως τα διαμερίσματα και τις βίλες που αγοράζουν.

β) Musataha

Οι αλλοδαποί μπορούν να κατέχουν οικιστικές μονάδες για περίοδο 50 ετών, με δυνατότητα ανανέωσης με συμφωνία των μερών για ανάλογη περίοδο. Τα συμβόλαια Musataha παρέχουν στον ιδιοκτήτη το δικαίωμα χρήσης, της κατασκευής ή της τροποποίησης του ακινήτου εντός της καθορισμένης περιόδου.

γ) Επικαρπία

Οι αλλοδαποί μπορούν να κατέχουν οικιστικές μονάδες για 99 χρόνια. Η σύμβαση επικαρπίας δίνει το δικαίωμα στον ιδιοκτήτη να απολαμβάνει τη χρήση του ακινήτου και των εγκαταστάσεων του χωρίς να μπορεί να το αλλάξει.

δ) Μακροχρόνια μίσθωση

Η μακροχρόνια μίσθωση δίνεται για αρχική περίοδο, όχι μικρότερη των 25 ετών.

Υπάρχουν **εννέα περιοχές** στο Abu Dhabi, όπου επιτρέπεται στους αλλοδαπούς να κατέχουν ακίνητα. Αυτές είναι οι εξής: Yas Island, Saadiyat, Reem, Mariya, Lulu, Al Raha Beach, Sayh Al Sedairah, Al Reef και Masdar City.

Το 2019 εισήχθησαν τροποποιήσεις δια των οποίων αλλοδαποί επενδυτές αποκτούν δικαίωμα πλήρους κυριότητος ακινήτων σε **30 ειδικώς καθοριζόμενες επενδυτικές ζώνες**. Καθεστώς πλήρους κυριότητος από άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) περιλαμβάνει δικαιώματα εκμεταλλεύσεως, μεταβιβάσεως, κληρονομίας και υποθηκεύσεως επί των ακινήτων.

Β) Dubai

Παρόμοιο καθεστώς ισχύει στο Dubai ήδη από το 2002. Βάσει διατάγματος που εξέδωσε Ηγεμών του Εμιράτου, Αντιπρόεδρος και Πρωθυπουργός ΗΑΕ, ΑΕ Σεΐχης Mohammed Bin Rashid Al Maktoum,

επετράπη η **πλήρης κυριότητα** ακινήτων από αλλοδαπούς επενδυτές σε **23 ειδικά καθορισμένες ζώνες**, μεταξύ των οποίων εμβληματικά οικιστικά συμπλέγματα Palm Jumeirah (νήσος του Φοίνικα), Jumeirah Beach Residence, Dubai Marina, Emirates Hills και Al Barsha, οποία έχουν έκτοτε προσελκύσει σημαντικά ποσά ΑΞΕ.

Οι αλλοδαποί (που δεν ζουν στα ΗΑΕ) και οι εκπατρισμένοι κάτοικοι μπορούν να αποκτήσουν δικαιώματα **ελεύθερης ιδιοκτησίας** σε ακίνητα χωρίς περιορισμούς, δικαιώματα επικαρπίας ή δικαιώματα μίσθωσης για έως και 99 χρόνια. Οι τίτλοι ιδιοκτησίας εκδίδονται από το Τοπικό Κτηματολόγιο (Dubai Land Department).

Γ) Sharjah

Σε ό,τι αφορά το Εμιράτο της Sharjah, αλλοδαποί υπήκοοι και εταιρείες που ανήκουν σε ξένους υπηκόους στα ΗΑΕ δεν έχουν δικαίωμα ιδιοκτησίας, αλλά έχουν **δικαίωμα επικαρπίας** για 100 χρόνια κατ' ανώτατο όριο μετά την καταχώρηση αυτού του δικαιώματος επικαρπίας στο Τμήμα Εγγραφής Ακινήτων της Sharjah (SRERD). Το ψήφισμα ορίζει επίσης ότι το δικαίωμα επικαρπίας πρέπει να βρίσκεται εντός των περιοχών που καθορίζονται από την Κυβέρνηση της Sharjah για το σκοπό αυτό και δίνεται μόνο μετά από ειδική έγκριση του Ηγεμόνα της.

Β.1.10 Εργασιακό καθεστώς

Ως προς την εργατική νομοθεσία, αναλυτικές πληροφορίες μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα του Εμιρατινού Υπουργείου Εργασίας: https://www.mohre.gov.ae/en/laws-and-regulations/laws.aspx.

Ο νέος **Εργασιακός Νόμος**, που εγκρίθηκε το Νοέμβριο 2021 με το Ομοσπονδιακό Διάταγμα 33/2021 και τέθηκε σε ισχύ στις 2.2.2022, εισάγει σειρά διατάξεων που έχουν στόχο την ενισχυμένη **προστασία των δικαιωμάτων** των εργαζομένων και τη μεγαλύτερη ευελιξία στην αγορά εργασίας.

Μεταξύ των βασικών αλλαγών που ενισχύουν τα δικαιώματα των εργαζομένων είναι οι εξής:

- Εισαγωγή κατώτατου μισθού
- Κατάργηση των συμβάσεων απεριόριστης διάρκειας και υποχρέωση μικρότερων συμβάσεων ορισμένου χρόνου για τους περισσότερους υπαλλήλους του ιδιωτικού τομέα
- Δυνατότητα παραμονής στη χώρα για 180 ημέρες μετά την αποχώρηση από την εργασία
- Διευρυμένες εργασιακές διευκολύνσεις για τη μητρότητα.
- Δικαίωμα εργαζομένων για άρνηση υπερωρίας άνω των δύο ωρών ημερησίως
- Απαγόρευση χρέωσης τελών πρόσληψης σε εργαζομένους από τους εργοδότες
- Απαγόρευση παρακράτησης εγγράφων (π.χ. διαβατήρια) των εργαζομένων από τους εργοδότες
- Απαγόρευση διακρίσεων σε οποιαδήποτε μορφή, είτε πρόκειται για φυλή, χρώμα, φύλο, θρησκεία, εθνικότητα, κοινωνική καταγωγή ή αναπηρία.

Τονίζεται, πάντως, ότι ο Νόμος δεν περιλαμβάνει τους **οικιακούς βοηθούς**.

Όσον αφορά στην παρεχόμενη ευελιξία, εισάγεται η δυνατότητα **συμπυκνωμένου ωραρίου**, όπως π.χ. εάν ένας εργαζόμενος εργάζεται 40 ώρες την εβδομάδα σύμφωνα με τη σύμβασή του, μπορεί πλέον να εργάζεται τις ίδιες ώρες για τρεις ημέρες. Αντίστοιχα, οι ώρες ή οι ημέρες εργασίας μπορούν επίσης να αλλάξουν, ανάλογα με τον φόρτο εργασίας και τις ανάγκες του εργοδότη. Οι εργοδότες μπορούν επίσης να επιτρέπουν στους ανθρώπους να επιλέγουν τις ώρες εργασίας τους.

Επίσης, επιτρέπεται πλέον σε **ανήλικους** ηλικίας μεταξύ 15 και 18 ετών να εργάζονται σε χώρους εργασίας που είναι εγγεγραμμένοι σε ειδικό μητρώο.

Οι κάτοικοι χωρίς εμιρατινή υπηκοότητα που επιθυμούν να εργαστούν με **δική τους θεώρηση** παραμονής, χωρίς χορηγία ή υπογραφή σύμβασης με εργοδότη, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για άδεια ανεξάρτητης επιχείρησης.

Οι **συμβάσεις** πρέπει να περιλαμβάνουν τη φύση της εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας εγγραφής, του τόπου εργασίας, των ωρών εργασίας, των ημερών αδείας και της δοκιμαστικής περιόδου, εάν υπάρχει, της διάρκειας της σύμβασης, διαδικασίες καταγγελίας της σύμβασης και του συμφωνηθέντος μισθού.

Οι εταιρείες του ιδιωτικού τομέα έχουν προθεσμία έως τις 2 Φεβρουαρίου 2023 για να μετατρέψουν τις συμβάσεις εργασίας απεριόριστης διάρκειας των εργαζομένων τους σε **τριετούς διάρκειας**.

Υπήκοοι ΗΑΕ και αλλοδαποί κάτοικοι που απασχολούνται νόμιμα στη χώρα υπάγονται σε **διαφορετικά καθεστώτα** κοινωνικής ασφάλισης, συνταξιοδότησης και υγείας.

Α) Εμιρατινοί υπήκοοι (UAE Nationals)

Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης είναι **υποχρεωτικό** και καλύπτει αποκλειστικώς τους Εμιρατινούς υπηκόους που απασχολούνται σε θέσεις εργασίας του δημόσιου ή του ιδιωτικού τομέα. Η Γενική Αρχή Συνταξιοδοτήσεως και Κοινωνικής Ασφάλισης (General Pension and Social Security Authority - GPSSA) έχει την αρμοδιότητα εφαρμογής και εποπτείας του Εθνικού Συστήματος Παροχών βάσει του Ομοσπονδιακού Νόμου 7/1999, όπως έχει τροποποιηθεί με μεταγενέστερο Ομοσπονδιακό Νόμο 7/2007 (Federal Law No. 7 of 1999 for Pension and Social Security).

Επιπλέον, με κανονιστικές ρυθμίσεις έχουν καθιερωθεί ποσοστώσεις για την **υποχρεωτική απασχόληση** Εμιρατινών υπηκόων σε θέσεις εργασίας του ιδιωτικού τομέα (https://government.ae/en/information-and-services/jobs/vision-2021-and-emiratisation).

Β) Υπήκοοι ΣΣΚ εργαζόμενοι στα ΗΑΕ (GCC Nationals)

Εντάσσονται στο Εθνικό σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης ως προς τις παροχές υγειονομικής περίθαλψης και δικαιούνται **συντάξεως,** βάσει των συνταξιοδοτικών προγραμμάτων χωρών προελεύσεώς τους.

Γ. Αλλοδαποί κάτοικοι νομίμως εργαζόμενοι στη χώρα (expatriate residents)

Δεν εντάσσονται στο Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης, αλλά υποχρεωτικά **καλύπτονται,** ασφαλιζόμενοι από τον εργοδότη σε κλάδο υγείας, μέσω εγκεκριμένων ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών. Δεν δικαιούνται συνταξιοδοτική ασφάλιση, αλλά λαμβάνουν εφ' άπαξ αποζημίωση λόγω απόλυσης ή ορίου ηλικίας, όπως ορίζεται από την εργατική νομοθεσία. Η συνολική **αποζημίωση** δεν μπορεί να υπερβαίνει ύψος μισθολογικών απολαβών διετίας.

Ετήσια **εισφορά βασικής ασφάλισης** υγείας για εξειδικευμένους αλλοδαπούς εργαζομένους, των οποίων οι μηνιαίες απολαβές βάσει συμβολαίου δεν υπερβαίνουν τα 4.000 Ντίρχαμ ανέρχεται περίπου σε 580 Ντίρχαμ.

Ύψος εισφορών, είδος υποχρεωτικών παροχών και κάλυψη μελών της οικογενείας των ασφαλιζομένων αλλοδαπών, **διαφοροποιούνται** σε νομοθεσίες εκάστου Εμιράτου, καθώς και Ελευθέρων Ζωνών. Υποχρεωτική υγειονομική ασφάλιση αλλοδαπών εργαζομένων έχει θεσπισθεί με Τοπικά Νομοθετήματα στα Εμιράτα Abu Dhabi και Dubai.

Αλλοδαποί που διαθέτουν άδεια παραμονής και εργασίας έχουν την δυνατότητα να συμφωνήσουν ύψος **επιπλέον ασφάλιστρου** και προσθέτων παροχών υγείας κατά τη διαπραγμάτευση του συμβολαίου τους

με τον εργοδότη. Σύμφωνα δε με πρόσφατη μεταρρύθμιση που εισήγαγε η Κυβέρνηση των ΗΑΕ (15.10.2018), οι εργοδότες υποχρεούνται εναλλακτικώς:
-είτε να καταβάλλουν εγγυήσεις, ύψους 3.000 Ντίρχαμ για κάθε αλλοδαπό μη εξειδικευμένο εργαζόμενο που απασχολούν
-είτε να παρέχουν ελάχιστη ασφάλιση υγείας ύψους 120 Ντίρχαμ σε αλλοδαπούς με διετές συμβόλαιο εργασίας, οποία καλύπτει δαπάνες περιθάλψεως έως και 20.000 Ντίρχαμ.

Περισσότερες πληροφορίες για την κοινωνική ασφάλιση των αλλοδαπών μπορούν να αναζητηθούν στον ακόλουθο σύνδεσμο:

https://government.ae/en/information-and-services/jobs/insurance-system-for-employees-in-the-private-sector

Δ. Έλληνες εργαζόμενοι στα ΗΑΕ

Υπαγόμενοι σε καθεστώς αλλοδαπών εργαζομένων **δεν καλύπτονται** από το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης των ΗΑΕ. Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, προβλέπεται προαιρετική ασφάλιση των Ελλήνων εξωτερικού (**αυτασφάλιση**).

Παραπομπή σε ιστοσελίδα ΕΦΚΑ: https://www.efka.gov.gr/el/menoy/sychnes-eroteseis-kai-apanteseis/asphalise-eisphores/proairetike-asphalise

Τέλος, σημειώνεται ότι πρόσφατα θεσπίσθηκε **καθεστώς μονίμου παραμονής** (5-10 ετή visa με αυτόματη ανανέωση) για ειδικές κατηγορίες επιλέξιμων αλλοδαπών κατοίκων της χώρας, με την εισαγωγή συστήματος «**χρυσής θεώρησης**». Στις ανωτέρω ειδικές κατηγορίες υπάγονται επενδυτές και επιχειρηματίες, τεχνικοί και επιστήμονες ειδικών προσόντων, αλλά και διακρινόμενοι για τις επιδόσεις τους σπουδαστές, καλλιτέχνες, κλπ, οι οποίοι θα συμβάλλουν στην πρόοδο της χώρας με την προσφορά τους στους τομείς της υγείας, της μηχανικής, των επιστημών και των τεχνών. Εξάλλου, με θεμελιώδη μεταρρύθμιση που ανακοινώθηκε το 2021, ετέθησαν οι βάσεις **νέου καθεστώτος χορήγησης εμιρατινής υπηκοότητας** σε διακεκριμένους αλλοδαπούς επενδυτές, επιστήμονες, καλλιτέχνες, ιατρούς, κλπ.

Β.2 Στρατηγική Εισόδου στην Αγορά των ΗΑΕ

Τα ΗΑΕ προσφέρουν στους εξαγωγείς ένα ευρύ φάσμα **επιλογών πώλησης και διανομής** προϊόντων και υπηρεσιών, όπως α) το άμεσο εμπόριο και β) ο διορισμός ενός διανομέα ή τοπικού εμπορικού αντιπροσώπου για ολόκληρη τη χώρα ή για συγκεκριμένα Εμιράτα.

Οι εξαγωγείς κατόπιν έρευνας αγοράς, θα πρέπει να επιλέξουν τον τρόπο εισόδου στην αγορά που ταιριάζει στα χαρακτηριστικά του προϊόντος τους (βλ. Β.2.5 για περισσότερα στοιχεία για τη στρατηγική εισόδου).

Β.2.1 Συνεργασία με Αντιπροσώπους/διανομείς

Α) Άμεσο Εμπόριο (Direct Trade)

Οι κατασκευαστές - εξαγωγείς μπορούν να **συναλλάσσονται απευθείας** με εμπόρους και εισαγωγείς που είναι ήδη εγκαταστημένοι στην αγορά.

Β) Εμπορικοί Αντιπρόσωποι (Commercial Agents):

Μια ξένη εταιρεία που επιθυμεί να εξάγει τα προϊόντα της στα ΗΑΕ, χωρίς να έχει **φυσική παρουσία** στην περιοχή, μπορεί να το πράξει διορίζοντας έναν αντιπρόσωπο ή διανομέα, ο οποίος

αναλαμβάνει και την προώθηση των πωλήσεων, την αναγνώριση καναλιών διανομής, τη διαδικασία καταχώρησης προϊόντων κ.λπ.

Η εύρεση του κατάλληλου τοπικού αντιπροσώπου ή διανομέα θεωρείται καταλυτικής σημασίας για την επιτυχία.

Υπογραμμίζεται ότι η εμπορική συμφωνία με τον εμπορικό αντιπρόσωπο θα πρέπει να συνταχθεί με **ιδιαίτερη προσοχή** και σαφήνεια ως προς το είδος των προϊόντων και τις περιοχές που θα καλύπτει. Είναι εξαιρετικά δύσκολο να λυθεί η σύμβαση με τον εμπορικό αντιπρόσωπο χωρίς να απαιτηθεί ανάλογη αποζημίωση, εκτός αν υπάρχει έγγραφη συμφωνία και των δυο πλευρών, καθώς ο εμπορικός αντιπρόσωπος προστατεύεται από τις διατάξεις του σχετικού Νόμου.

Σε κάθε περίπτωση συνίσταται συμβουλευτική υποστήριξη από έμπειρους νομικούς συμβούλους, πριν την υπογραφή οποιουδήποτε τύπου συμφωνίας.

Σε περίπτωση ύπαρξης **εμπορικών διαφορών**, υπάρχει η δυνατότητα δικαστικής επίλυσης ή διαιτησίας.

Α) Δικαστική επίλυση

Τα ΗΑΕ διαθέτουν **πολιτικά δικαστήρια**, όπου εκδικάζονται αστικές και εμπορικές υποθέσεις και ακολουθούνται αυστηρές διαδικασίες.

Όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραστατικά θα πρέπει να συντάσσονται ή να μεταφράζονται στην **αραβική**, με εξαίρεση τα συμβόλαια που έχουν συνταχθεί σε διαφορετική γλώσσα από την αραβική, μπορούν να κατατεθούν στα δικαστήρια,

Σε κάποιες περιπτώσεις παρέχεται η δυνατότητα άσκησης **εφέσεως**. Πριν από την προσφυγή στα δικαστήρια θα πρέπει να ενημερώνεται ο ενδιαφερόμενος για τον χρόνο και το κόστος της υπόθεσης.

Επίσης, στην Ελεύθερη Ζώνη Dubai International Financial Centre-DIFC, λειτουργούν **Αυτόνομα Δικαστήρια** με γλώσσα εργασίας την αγγλική και εφαρμογή του αγγλικού δικαίου. Προτιμάται η προσφυγή σε αυτά σε περίπτωση εμπορικών διαφορών σε συμβόλαια μεγάλης αξίας.

Β) Διαιτησία

Θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ως **εναλλακτικός τρόπος** επίλυσης εμπορικών διαφορών.

Τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια του Abu Dhabi και του Dubai έχουν συστήσει **εμπορικά και διαιτητικά κέντρα**.

Το 2009 εγκαινιάστηκε ένα νέο Κέντρο Διαιτησίας το οποίο αποτελεί **Κοινοπραξία** του Διεθνούς Χρηματοοικονομικού Κέντρου του Dubai και του Δικαστηρίου Διεθνούς Διαιτησίας του Λονδίνου. Η ίδρυση του νέου αυτού Κέντρου έχει σκοπό να προάγει την αποτελεσματική επίλυση διεθνών επιχειρηματικών διαφορών μέσω διαιτησίας / διαμεσολάβησης.

Β.2.2 Δημιουργία θυγατρικής/ υποκαταστήματος/ αντιπροσωπείας/ κοινοπραξίας

Η νομοθεσία επιτρέπει σε **ξένες εταιρίες να ιδρύουν** στα ΗΑΕ υποκαταστήματα. Το εύρος των δραστηριοτήτων του υποκαταστήματος ποικίλλει, σε γενικές γραμμές, από Εμιράτο σε Εμιράτο. Παράλληλα, στο Dubai, πέραν των υποκαταστημάτων, επιτρέπεται και η λειτουργία Γραφείου Αντιπροσωπείας (**representative offices**), το οποίο, συνήθως, αναλαμβάνει το marketing και την προώθηση των προϊόντων και όχι την εμπορία τους.

Το **Υποκατάστημα** μπορεί να είναι 100% ξένης ιδιοκτησίας, ενώ πλέον έχει καταργηθεί η υποχρέωση ορισμού τοπικού αντιπρόσωπου υπηρεσιών (Local Service Agent), που ήταν είτε υπήκοος ΗΑΕ είτε εταιρεία που ανήκε 100% σε υπηκόους των ΗΑΕ.

Η διαδικασία δημιουργίας υποκαταστήματος ξεκινάει από την **καταχώρηση** της εμπορικής επωνυμίας στο Τμήμα Οικονομικής Ανάπτυξης του Εμιράτου ή άλλη Αρχή αδειοδότησης για Ελεύθερες Ζώνες.

Ακολούθως, απαιτείται **η αρχική έγκριση** του Υπουργείου Οικονομίας, πριν από την έκδοση άδειας λειτουργίας από το Τοπικό Τμήμα Οικονομικής Ανάπτυξης του Εμιράτου ή την αρχή αδειοδότησης της Ελεύθερης Ζώνης. Η αίτηση για την απόκτηση έγκρισης από το Υπουργείο Οικονομίας περιλαμβάνει τα στοιχεία της εταιρείας, δηλαδή την έδρα, τη φύση της επιχείρησης, το μετοχικό κεφάλαιο, το όνομα του γενικού διευθυντή στα ΗΑΕ κ.λπ. (https://www.moec.gov.ae/en/web/guest/licensing-a-branch-of-foreign-company).

Κατόπιν και αφού έχει εκδοθεί η άδεια λειτουργίας από την αρχή αδειοδότησης και η εταιρεία αποκτήσει έδρα και τραπεζικό λογαριασμό, πρέπει εντός μηνός να αιτηθεί στο Υπουργείο Οικονομίας για **εγγραφή** του Υποκαταστήματος στη βάση δεδομένων του Υπουργείου. Το πιστοποιητικό εγγραφής πρέπει να ανανεώνεται κάθε έτος (https://www.moec.gov.ae/en/registration-of-a-branch-of-foreign-company).

Β.2.3 Δίκτυα Διανομής

Το χονδρικό και λιανικό εμπόριο συμβάλλει σε **πάνω από 10%** στο ΑΕΠ των ΗΑΕ. Στον τομέα του λιανικού εμπορίου, τα **σούπερ μάρκετ** έχουν το μεγαλύτερο μερίδιο πωλήσεων στα ΗΑΕ. Ακολουθούν οι πωλήσεις χονδρικής, οι πωλήσεις καταστημάτων σε εμπορικά κέντρα, τα σούπερ μάρκετ και τα παντοπωλεία γ΄ κατηγορίας και τέλος τα καταστήματα μπουτίκ.

Οι μεγάλες αλυσίδες επιλέγουν προμηθευτές οι οποίοι είναι διατεθειμένοι να επενδύσουν στην υποστήριξη των προϊόντων τους και τους επιβάλλουν τέλη εισόδου (**listed fees**) στα σημεία πώλησης που θα συμφωνηθούν. Η τοποθέτηση των νέων προϊόντων μονιμοποιείται βάσει της πορείας των πωλήσεων, μετά από δοκιμαστική περίοδο έξι μηνών.

Ο προμηθευτής ξενοδοχείων και εστιατορίων (**HORECA**) πρέπει να υποστηρίζει σύστημα άμεσης παράδοσης των παραγγελιών. Επιπλέον, αναλαμβάνει την υποχρέωση να επενδύσει σε συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού και σε μεταφορά τεχνογνωσίας στη χρήση των προϊόντων, κατά την διαδικασία της προετοιμασίας των γευμάτων.

Α) Υπεραγορές

Την αγορά μοιράζονται **τρεις** παίκτες: Carrefour (38,4%), CCU (29,6%) και LULU (26,6%).

ΑΛΥΣΙΔΑ HYPERMARKET	***2019***		***2020***		***2021***	
	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	**% ΑΓΟΡΑΣ**	**ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**	**% ΑΓΟΡΑΣ**	**ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**	**% ΑΓΟΡΑΣ**
CARREFOUR S.A. (MAJID AL FUTTAIM)	31	39,8	31	40,7	31	38,4
CONSUMER CO-OPERATIVE UNION (CCU)	60	27,1	63	27,7	68	29,6

LULU GROUP INTERNATIONAL LLC (EMKE GROUP)	29	24,6	30	25,3	33	26,6
ΛΟΙΠΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ	57	8,5	69	6,3	68	5,4
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (ΣΕ ΕΚΑΤ. AED) & ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	187	35.466,7	193	39.525,9	200	38.537,7

ΠΗΓΗ: Euromonitor International, Retailing in the UAE, February 2022.

* Μερίδια αγοράς επί αξίας πωλήσεων.

Β) Σούπερμάρκετ

Την αγορά μοιράζονται κυρίως **8 αλυσίδες** σούπερ μάρκετ: New West Zone (18,7%), Al Maya (13,2%) Carrefour (13,1%), Spinneys (9,8%), Al Madina (9,6%). Ακολουθούν τα Al Safeer Group (8,5%), Waitrose (7,5%) και Choitrams (5,3%).

Σημειώνεται ότι τα Spinneys, Choitrams και Waitrose, παρότι δεν κατέχουν σημαντικό μερίδιο αγοράς, είναι σούπερ μάρκετ που διαθέτουν ακριβότερα προϊόντα, αλλά θεωρούνται **υψηλής ποιότητας** και συνεπώς, προσελκύουν κυρίως αλλοδαπούς καταναλωτές προερχόμενους από Ευρώπη, ΗΠΑ και άλλες αναπτυγμένες χώρες.

ΑΛΥΣΙΔΑ SUPERMARKET	***2019***		***2020***		***2021***	
	ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	**% ΑΓΟΡΑΣ**	**ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**	**% ΑΓΟΡΑΣ**	**ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**	**% ΑΓΟΡΑΣ**
NEW WEST ZONE (WEST ZONE)	30	12,2	42	17,1	50	18,7
AL MAYA GROUP (AL MAYA SUPERMARKET)	55	11,8	55	11,1	70	13,2
CARREFOUR S.A. (CARREFOUR MARKET)	44	10,9	55	13,2	59	13,1
SPINNEYS GROUP LTD. (SPINNEYS DUBAI)	38	8,5	38	11,2	38	9,8
AL MADINA GROUP (AL MADINA SUPERMARKET)	60	7,5	60	7,5	85	9,6
AL SAFEER GROUP (BUY 'N' SAVE)	27	9,1	27	8,9	27	8,5
JOHN LEWIS & PARTNERSHIP PLC (WAITROSE, FINE FARE FOOD MARKET)	9	5,2	9	5,1	14	7,5
T. CHOITHRAM & SONS (CHOITRAMS)	41	6	40	5,5	40	5,3
LULU SUPERMARKET (EMKE GROUP)	2	2,1	2	2,1	2	1,9

ABU DHABI COOPERATIVE SOCIETY (MEGAMART, SPAR)	7	2,8	7	2,7	7	1,8
International Spar Centrale BV	5	0,9	5	0,9	7	1,2
Λοιπές Αλυσίδες	91	23	100	14,7	96	9,4
ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (ΣΕ ΕΚΑΤ. AED) & ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ	409	14.594,7	440	16.565,0	495	16.117,7

ΠΗΓΗ: Euromonitor International, Retailing in the UAE, February 2022

* Μερίδια αγοράς επί αξίας πωλήσεων.

Γ) Ηλεκτρονικό εμπόριο

Τα ΗΑΕ είναι μια από τις **πιο προηγμένες** αγορές ηλεκτρονικού εμπορίου στην περιοχή, ενώ η πανδημία του κορωνοϊού επιτάχυνε την τάση για διαδικτυακές και τηλεφωνικές αγορές, επεκτείνοντας τα κανάλια ψηφιακού μάρκετινγ και πωλήσεων. Εκτιμάται ότι όλοι οι μεγάλοι έμποροι λιανικής στη χώρα θα πρέπει να επεκτείνουν τις δυνατότητες διαδικτυακών πωλήσεών τους για να παραμείνουν **ανταγωνιστικοί**.

Στα ΗΑΕ υφίστανται πολλές **πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου** ευρείας χρήσεως, όπως Amazon, Noon και Namshi, ενώ έχει ιδρυθεί και Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (βλ. Γ.6), Dubai CommerCity για την προώθηση του ηλεκτρονικού εμπορίου.

Αρμόδια για το ηλεκτρονικό εμπόριο είναι η Εμιρατινή Ρυθμιστική Αρχή Τηλεπικοινωνιών (**Telecommunications Regulatory Authority - TRA**), ενώ οι ενδιαφερόμενες εταιρείες πρέπει να λάβουν τη σχετική έγκριση από το εκάστοτε Τοπικό Υπουργείο Οικονομικής Ανάπτυξης (Department of Economic Development) (https://u.ae/en/information-and-services/business/ecommerce).

Β.2.4 Προώθηση – Διαφήμιση

Τα ΗΑΕ ως περιφερειακός εμπορικός κόμβος, φιλοξενεί **εμπορικές εκθέσεις και συνέδρια** διεθνούς απήχησης, όπου οι εκθέτες έχουν τη δυνατότητα να εξερευνήσουν όχι μόνο την τοπική αγορά, αλλά την αγορά της ευρύτερης περιοχής της Μέσης Ανατολής, της Αφρικής, της Νότιας Ασίας αλλά και την παγκόσμια αγορά.

Συνίσταται λοιπόν η συμμετοχή στις Διεθνείς Εκθέσεις που λαμβάνουν χώρα κυρίως σε Dubai και Abu Dhabi, σε ορισμένες εκ των οποίων η Ελλάδα έχει σημαντική παρουσία, συμμετέχοντας με εθνικό περίπτερο. Κατάλογος των ΔΕ μπορεί να αναζητηθεί στον σύνδεσμο: https://www.agora.mfa.gr/infofiles-menu/infofiles/tag/1439/office/829.

Αναφορικά με τη **διαφήμιση** των προϊόντων προς εξαγωγή, αυτή κρίνεται απαραίτητη προκειμένου το προϊόν να αποκτήσει αναγνωρισιμότητα και μερίδιο αγοράς στην ανταγωνιστική αγορά των ΗΑΕ.

Υπάρχουν πολλές αραβικές και αγγλικές ημερήσιες **εφημερίδες** και εβδομαδιαία και μηνιαία περιοδικά που είναι αποτελεσματικά για την προώθηση των προϊόντων, ενώ διατίθενται επίσης και εκδόσεις τρίτων χωρών. Οι αγγλοαραβικές εφημερίδες με τη μεγαλύτερη κυκλοφορία είναι οι Gulf News, η National και η Khaleej Times. Παρότι τα αγγλικά είναι ευρέως ομιλούμενα, η χρήση και της αραβικής στη διαφήμιση δίνει συγκριτικό πλεονέκτημα, καθώς το 40% του πληθυσμού των ΗΑΕ είναι αραβόφωνο.

Η **διαδικτυακή διαφήμιση** είναι ολοένα και πιο διαδεδομένη σε όλη τη χώρα και λειτουργεί ως το δεύτερο μεγαλύτερο διαφημιστικό μέσο από άποψη εσόδων, μετά τον έντυπο Τύπο. Η αύξηση της διάδοσης της ηλεκτρονικής διαφήμισης οφείλεται κυρίως στην άνοδο της δημοτικότητας των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης. Οι κάτοικοι των ΗΑΕ περνούν περίπου 3 ώρες και 11 λεπτά την ημέρα στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, ο υψηλότερος μέσος όρος χρόνου στην περιοχή MENA και ο 6ος υψηλότερος παγκοσμίως. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο σημαντικό ποσοστό διείσδυσης κινητής τηλεφωνίας των ΗΑΕ (173%), το οποίο είναι το μεγαλύτερο παγκοσμίως.

Β.2.5 Πρακτικές οδηγίες

Πολιτιστικά, τα ΗΑΕ είναι **πιο φιλελεύθερα** από άλλα κράτη του Κόλπου. Τα **αγγλικά** ομιλούνται ευρέως, αλλά η ευαισθησία στις τοπικές παραδόσεις και τις **ισλαμικές πεποιθήσεις** παραμένει ισχυρή.

Τα ΗΑΕ είναι ένας **κορυφαίος επιχειρηματικός κόμβος**, που προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα αλλά και σημαντικές προκλήσεις.

Αρχικά οι νεοεισερχόμενες εταιρείες στην αγορά των ΗΑΕ, θα πρέπει να πραγματοποιήσουν **επενδύσεις διοικητικού κόστους** (καταχωρήσεις κυκλοφορίας προϊόντων, εμπορικών σημάτων), καθώς και επενδύσεις **εμπορικής διείσδυσης**, σχετικές με τις απαιτήσεις δικτύων διανομής και λιανικής πώλησης (περιθώρια κέρδους και προωθητικές δράσεις, τρόπος πληρωμής, κόστος αποθήκευσης), προκειμένου να διεκδικήσουν και να διατηρήσουν μερίδιο στον τομέα ενδιαφέροντός τους.

Επίσης, λόγω του μεγάλου διεθνούς ανταγωνισμού σε όλους σχεδόν τους τομείς, οι νέες εταιρείες θα πρέπει να καταβάλλουν μεγάλες προσπάθειες για τη δημιουργία **επαφών** με τους παράγοντες της αγοράς. Οι εταιρείες χωρίς έδρα στα ΗΑΕ αντιμετωπίζουν σκληρό ανταγωνισμό από ξένες εταιρείες που μπορεί να έχουν μεγαλύτερη ή πιο ενεργή παρουσία στην περιοχή ή να προσφέρουν χαμηλότερες τιμές.

Προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον ανταγωνισμό, οι εταιρείες θα πρέπει να διαθέτουν **συγκριτικά πλεονεκτήματα**, ποιοτικά και τεχνολογικά, όπως επαρκείς ποσότητες, υψηλή ποιότητα, αξιοπιστία, χαμηλότερες τιμές ή καινοτόμο προϊόν.

Η επιχειρηματική κουλτούρα στα ΗΑΕ δίνει έμφαση στην **επαφή πρόσωπο με πρόσωπο** και στην ακεραιότητα. Επειδή απαιτείται χρόνος για να καλλιεργηθούν οι διαπροσωπικές σχέσεις, θα πρέπει να γίνονται συχνά επαφές και επισκέψεις. Συνεπώς, η συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις κρίνεται επιβεβλημένη.

Καταλυτικής σημασίας είναι η επιλογή ενός **αξιόπιστου και καλά δικτυωμένου** εμπορικού αντιπροσώπου, ο οποίος θα διαθέτει τις απαραίτητες συνδέσεις, επαφές, αλλά και θα διαθέτει καλή γνώση στοχευμένων και πιθανών αγορών.

Επιπλέον, η συνδρομή **έμπειρων νομικών συμβούλων ή επιχειρηματικών συμβούλων** που συνεργάζονται με δικηγορικά γραφεία κατά τη σύναψη οποιασδήποτε συμφωνίας συνεργασίας-συμβολαίου κρίνεται απαραίτητη για την εξοικείωση με τη νομοθεσία των ΗΑΕ. Κατά συνήθη πρακτική, τα εν λόγω γραφεία προσφέρουν, μεταξύ άλλων και υπηρεσίες εύρεσης επιτόπιων συνεργατών.

Πριν τη σύναψη της συμφωνίας θα πρέπει να διασφαλισθεί η ακρίβεια των αραβικών **μεταφράσεων** (καθώς αυτές αντικαθιστούν την αγγλική έκδοση σε περίπτωση διαφωνιών).

Επίσης, ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται στη σύναψη συμφωνίας με εμπορικούς αντιπροσώπους, και ιδιαίτερα στους όρους λήξης της συμφωνίας, καθώς ο Νόμος περί εμπορικών αντιπροσώπων των ΗΑΕ είναι ευνοϊκός για αυτούς.

Τέλος, υπογραμμίζεται ότι πριν την υπογραφή οποιασδήποτε συμφωνίας με τοπικούς επιχειρηματικούς εταίρους, οι εταιρείες θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα **επιφυλακτικές**, να προβαίνουν σε έλεγχό τους και να μην προκαταβάλλουν οποιοδήποτε ποσό, καθώς είναι πολύ συχνό το φαινόμενο εμπορικής απάτης.

Β.3 Καταναλωτικά Πρότυπα

Το καταναλωτικό κοινό των ΗΑΕ είναι **πολυπολιτισμικό**, με μόνο το 11,5% εμιρατινούς και περίπου το 90% να αποτελείται από expats και μετανάστες, με διαφορετικά **επίπεδα εισοδήματος** και διαφορετικές προτιμήσεις (βλ. Α.2).

Η κατανάλωση **χοιρινού** δεν επιτρέπεται σε μουσουλμάνους κατοίκους. Το χοιρινό πωλείται στους χώρους ορισμένων καταστημάτων τροφίμων, οι οποίοι φέρουν την ένδειξη «non-muslims».

Επίσης, σε αυστηρούς περιορισμούς υπόκειται, λόγω της ισλαμικής θρησκείας, και η κατανάλωση **αλκοολούχων ποτών** που δεν επιτρέπεται σε μουσουλμάνους κατοίκους. Η προσφορά αλκοόλ από εστιατόρια και ξενοδοχεία αλλά και η αγορά αλκοόλ από μη μουσουλμάνους κατοίκους προς ιδιωτική κατανάλωση απαιτούν ειδική άδεια. Η εισαγωγή και εμπορία αλκοολούχων ποτών γίνεται αποκλειστικά από ολιγάριθμες εισαγωγικές εταιρείες αλκοολούχων ποτών (στο Dubai μόνο 2).

Η πανδημία του κορωνοϊού αύξησε τις **τάσεις για υγεία και ευεξία** και **επισιτιστική ασφάλεια** και συνεπώς, την κατανάλωση φρέσκων ή/και βιολογικών προϊόντων αναγνωρισμένων εταιρειών. Με την παραγωγή να καλύπτει ένα μικρό μέρος της εγχώριας κατανάλωσης τροφίμων, τα ΗΑΕ εξαρτώνται κατά 80% από τις εισαγωγές τροφίμων προκειμένου να καλύψουν τις αυξημένες διατροφικές τους ανάγκες

Οι καταναλωτές των χαμηλά εισοδηματικών στρωμάτων (μετανάστες) αποδεικνύονται ιδιαίτερα ευαίσθητοι ως προς τις **τιμές** και κάνουν προσπάθειες περιορισμού των εξόδων, μέσω προγραμμάτων αφοσίωσης, κουπονιών (που είναι πολύ διαδεδομένα) ή απλώς περιορίζοντας τις δαπάνες τους. Η ποιότητα των προϊόντων παραμένει σημαντικός παράγοντας αγορών για τα υψηλά εισοδηματικά στρώματα (εμιρατινοί και expats) (bl. Β.1.5).

Το λιανικό εμπόριο στα ΗΑΕ είναι στενά συνδεδεμένο με τις **κοινωνικές συνήθειες**. Τα επιβλητικά εμπορικά κέντρα έχουν γίνει δημόσιοι χώροι, οι οποίοι όχι μόνο παρέχουν στους καταναλωτές τα απαραίτητα, αλλά τους προσφέρουν και μια κοινωνική εμπειρία, ψυχαγωγία και (το σημαντικότερο) κλιματισμό.

Το **ηλεκτρονικό εμπόριο** είναι πολύ διαδεδομένο στα ΗΑΕ, ήδη προ της πανδημίας του κορωνοϊού, κατά τη διάρκεια της οποίας γνώρισε εκρηκτική ανάπτυξη. Το 2020, βάσει στοιχείων του Υπουργείου Οικονομίας των ΗΑΕ, η αγορά ηλεκτρονικού εμπορίου εκτινάχθηκε κατά 53%, με ρεκόρ $3,9 δισ. σε πωλήσεις, που αποτελούσαν το 10% των συνολικών λιανικών πωλήσεων. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου του Dubai, οι ηλεκτρονικές πωλήσεις θα ανέλθουν σε $8 δισ. έως το 2025, καθώς σχεδόν το 100% του πληθυσμού των ΗΑΕ έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο ή/και στο κινητό τηλέφωνο (βλ. Β.2.3).

Οι ηλεκτρονικές αγορές περιλαμβάνουν κυρίως ηλεκτρονικά είδη και συσκευές ευρείας κατανάλωσης και συσκευές, προϊόντα πολυμέσων, υπολογιστές, αξεσουάρ μόδας, γυναικεία ενδύματα, καλλυντικά και αρώματα καθώς και αεροπορικά εισιτήρια, κρατήσεις σε ξενοδοχεία και παραγγελίες ταξί. Οι πιο σημαντικοί παράγοντες για τους online αγοραστές στα ΗΑΕ **είναι η τιμή, η εξυπηρέτηση πελατών και η ευκολία χρήσης.**

Στο πλαίσιο της μεγάλης διείσδυσης του διαδικτύου και των κινητών τηλεφώνων στα ΗΑΕ, οι καταναλωτές επηρεάζονται σημαντικά από τα **κοινωνικά μέσα δικτύωσης** καθώς και τις ιστοσελίδες με κριτικές καταναλωτών, αναφορικά με την απόφασή τους για την αγορά ενός προϊόντος (βλ. Β.2.4).

Σημειώνεται ότι διαδικασίες πληρωμής κρατικών υπηρεσιών, όπως λογαριασμών κοινής ωφέλειας, γίνονται πλέον και διαδικτυακά, γεγονός που αυξάνει την **εξοικείωση** των καταναλωτών με τις ηλεκτρονικές συναλλαγές.

Β.4 Βιομηχανική Ιδιοκτησία

Η κατοχύρωση εμπορικών σημάτων (**trademarks**) στα ΗΑΕ ρυθμίζεται από τον Νόμο 36/2021(file:///C:/Users/dthom/Downloads/Trademarks%20law%20no%2036%20%20of%202021%20on%20trademarks.pdf).

Το **Υπουργείο Οικονομίας** είναι ο αρμόδιος φορέας για την κατοχύρωση των εμπορικών σημάτων στα ΗΑΕ. Η αίτηση για την καταχώρηση σήματος υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο αρμόδιο τμήμα εμπορικών σημάτων του Υπουργείου Οικονομίας από δικηγορικό γραφείο εγκατεστημένο στα ΗΑΕ, το οποίο θα πρέπει να έχει την απαιτούμενη άδεια από το Υπουργείο Οικονομίας. Αναλυτικές πληροφορίες για τη διαδικασία αίτησης παρέχονται στην κάτωθι ιστοσελίδα: https://www.moec.gov.ae/en/trademark-registration.

Σημειωτέον ότι η καταχώρηση του εμπορικού σήματος έχει **10ετή χρονική διάρκεια ισχύος** στα ΗΑΕ, ενώ η ανανέωσή του μετά τη δεκαετία απαιτεί πρόσθετο κόστος.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κατοχύρωσης του σήματος, θεωρείται σκόπιμο το εμπορικό σήμα να καταγραφεί από τον κάτοχο του, τον εμπορικό του αντιπρόσωπο ή τον νομικό πληρεξούσιό του στα ΗΑΕ, στις αρμόδιες **Τελωνειακές Αρχές** των ΗΑΕ (βλ. Β.1.6) για λόγους προστασίας του κατασκευαστή από πράξεις απομίμησης και πλαστογραφίας, αλλά και για λόγους προστασίας του καταναλωτή από απάτες από την εμπορική χρήση του προϊόντος σε άλλες χώρες.

Ενδεικτικά αναφέρεται ο σύνδεσμος για τη διαδικασία καταχώρησης σήματος στην Τελωνειακή Αρχή του Dubai:
https://www.dubaicustoms.gov.ae/en/ipr/pages/trademarkrecordingsystem.aspx.

Όσον αφορά τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (**patents**), η κατοχύρωσή τους ρυθμίζεται από τον Νόμο 31/2016, ενώ αρμόδια Αρχή είναι το Διεθνές Κέντρο για την Καταχώρηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (International Centre Patent Registration - ICPR) υπό το Υπουργείο Οικονομίας. Αναλυτικά η διαδικασία υποβολής αίτησης για την κατοχύρωση διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας αναφέρεται στον κάτωθι σύνδεσμο του Υπουργείου Οικονομίας: https://www.moec.gov.ae/en/web/guest/apply-for-patent.

Γ. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ - ΔΑΣΜΟΛΟΓΗΣΗ

Το **Υπουργείο Οικονομικών** των ΗΑΕ (Ministry of Finance) είναι η αρμόδια Αρχή για τη σύναψη διμερών/πολυμερών συμφωνιών και της διεθνούς ανταλλαγής πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς. Η Ομοσπονδιακή Φορολογική Αρχή (Federal Tax Authority https://tax.gov.ae/en/default.aspx) είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση, τη συλλογή και την επιβολή του εταιρικού φόρου, καθώς και των ειδικών φόρων στα ΗΑΕ.

Γ.1 Συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας

Η Συμφωνία Αποφυγής Διπλής Φορολογίας Ελλάδος-ΗΑΕ υπεγράφη το 2010, κυρώθηκε τον Ιανουάριο 2014 από το Ελληνικό Κοινοβούλιο και τέθηκε σε ισχύ τον Δεκέμβριο 2014. Τα ΗΑΕ έχουν υπογράψει διμερείς συμφωνίες αποφυγής διπλής φορολογίας με 139 χώρες.
(https://mof.gov.ae/wp-content/uploads/2022/09/Avoidance-of-Double-Taxation-Agreements.pdf)

Γ.2 Φορολογία Φυσικών προσώπων

Δεν υφίσταται φόρος φυσικών προσώπων εισοδήματος από εργασία, από τόκους ή άλλα αποταμιευτικά προγράμματα, από μερίσματα, από επενδύσεις σε ακίνητα και από άλλες επενδυτικές αποδόσεις. Σημειώνεται ότι η μελλοντική επιβολή του εταιρικού φόρου (CT) δεν θα περιλαμβάνει το εισόδημα των φυσικών προσώπων (βλ. Γ.3).

Γ.3 Φορολόγηση Επιχειρήσεων

Ο ισχύων φόρος για τα εταιρικά κέρδη (**corporate tax or business profits tax**) είναι **μηδενικός**, με εξαίρεση τα υποκαταστήματα ξένων τραπεζών (20% επί των κερδών) και τις εταιρείες εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, οι οποίες φορολογούνται ανάλογα με τη Νομοθεσία του κάθε Εμιράτου.
Την 1η/2/2022, το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΑΕ ανακοίνωσε την εισαγωγή φόρου στα εταιρικά κέρδη, **ύψους 9%**, για τις φορολογικές χρήσεις που ξεκινούν μετά την 1η Ιουνίου 2023 (https://mof.gov.ae/corporate-tax/).

Βάσει των ανακοινώσεων του Υπουργείου, οι **φορολογικοί συντελεστές** θα είναι οι κάτωθι:

- 0% για κέρδη έως 375.000 Ντίρχαμ (περίπου $100.000)
- 9% για κέρδη άνω των 375.000 Ντίρχαμ
- Ειδικότεροι φορολογικοί συντελεστές για μεγάλες πολυεθνικές εταιρείες με παγκόσμιο κύκλο εργασιών άνω των 750 εκατ. ευρώ (3,15 δισ. Ντίρχαμ) ετησίως, σε εναρμόνιση με τη συμφωνία για τον ελάχιστο παγκόσμιο εταιρικό φόρο (15%).
- 0% για εταιρείες με έδρα τις πολυάριθμες Ειδικές Οικονομικές Ζώνες (βλ. Γ.6), υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν οικονομική δραστηριότητα εκτός των Ζωνών.

Σημειώνεται ότι ο εταιρικός φόρος θα ισχύει **και για τα τραπεζικά κέρδη**. Για τα υποκαταστήματα ξένων τραπεζών, ο εταιρικός φόρος θα είναι επιπλέον του Τοπικού εταιρικού φόρου (20% επί των κερδών), που επιβάλλεται σε επίπεδο Εμιράτου.

Από τον εταιρικό φόρο **εξαιρούνται**:

- Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εξόρυξη φυσικών πόρων, καθώς θα εξακολουθήσουν να υπόκεινται στην τρέχουσα εταιρική φορολογία σε επίπεδο Εμιράτων.
- Τα μερίσματα και τα κέρδη κεφαλαίου που κερδίζει μια επιχείρηση των ΗΑΕ από τις ειδικές συμμετοχές της (qualified shareholdings).

Γ.4 Ειδικότεροι φόροι

Α) Φόρος Φ.Π.Α. (VAT)

Βάσει της **Συμφωνίας του ΣΚΚ για Κοινό ΦΠΑ** (Common VAT Agreement of the States of the GCC, https://keypoint.com/media/files/GCC-VAT-Agreement.pdf), ο **ΦΠΑ** (https://mof.gov.ae/vat/) εφαρμόζεται στα ΗΑΕ από 1.1.2018 με ενιαίο συντελεστή **5%**. Επιβάλλεται στην πλειονότητα των αγαθών και υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων, των εμπορικών κτηρίων και των ξενοδοχειακών υπηρεσιών, εάν δεν υπάρχει ρητή πρόβλεψη για την επιβολή μηδενικού συντελεστή ή εξαίρεσης.

Υπόχρεοι εγγραφής στο μητρώο φορολογουμένων είναι επιχειρήσεις, των οποίων οι φορολογητέες προμήθειες και εισαγωγές υπερβαίνουν το ποσό των **375.000 Ντίρχαμ** ετησίως, ενώ υπάρχει δυνατότητα οικειοθελούς εγγραφής για επιχειρήσεις με φορολογητέες προμήθειες και εισαγωγές άνω των 187.500 Ντίρχαμ ετησίως.

Επίσης, για λόγους φορολογικής διευκόλυνσης, υφίσταται η δυνατότητα εγγραφής ομάδας επιχειρήσεων ως **Φορολογικής ομάδας**, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, όπως η ύπαρξη έδρας στα ΗΑΕ και η συσχέτιση του αντικειμένου των ενδιαφερομένων εταιρειών.

Μηδενικός συντελεστής ΦΠΑ εφαρμόζεται στις ακόλουθες κατηγορίες:

- Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών προς **χώρες εκτός του ΣΣΚ**
- **Διεθνείς μεταφορές** και συναφείς προμήθειες
- Ορισμένα θαλάσσια, αεροπορικά και χερσαία **μέσα μεταφοράς** (όπως αεροσκάφη και πλοία)
- Ορισμένα **πολύτιμα μέταλλα** για επενδυτικούς σκοπούς (π.χ. χρυσός και ασήμι καθαρότητας 99%, διαμάντια)
- Κατασκευή **νεόδμητων κατοικιών**, που παραδίδονται για πρώτη φορά εντός τριών ετών από την ανέγερσή τους.
- Ορισμένα **βασικά είδη διατροφής**
- Ορισμένες **εκπαιδευτικές** υπηρεσίες και αγαθά
- Ορισμένες υπηρεσίες και αγαθά **υγειονομικής περίθαλψης** (π.χ. εγκεκριμένα φάρμακα, ιατρικό υλικό, εμβολιασμοί και οδοντιατρικές επεμβάσεις).

Επίσης, οι ακόλουθες κατηγορίες **απαλλάσσονται** από τον ΦΠΑ:

- Ορισμένες **χρηματοοικονομικές υπηρεσίες** (διευκρινίζονται στη νομοθεσία ΦΠΑ)
- Κτηματικές συναλλαγές που αφορούν **οικιστικά ακίνητα**. Αντιθέτως επιβάλλεται ο συνήθης ΦΠΑ 5% στην κατασκευή, αγοραπωλησία και μίσθωση εμπορικών ακινήτων.
- Αγοραπωλησίες **ανεκμετάλλευτης γης**
- **Εσωτερικές μεταφορές**
- **Φιλανθρωπικοί** οργανισμοί και ιδρύματα
- Εισερχόμενα εμπορεύματα στις **«Καθορισμένες Ζώνες»** (Designated Zones) (βλ. Γ.6), καθώς και η αγοραπωλησία και μεταφορά αγαθών μεταξύ αυτών των Ζωνών.

Αναφορικά με τις αγοραπωλησίες **μεταχειρισμένων** αγαθών οι υπόχρεοι έχουν δυνατότητα να καταβάλλουν τον ΦΠΑ που αναλογεί επί του περιθωρίου κέρδους και όχι επί του συνόλου της αξίας.

Ο **ευρύτερος δημόσιος τομέας** τυπικώς υπάγεται σε ΦΠΑ και δικαιούται να υποβάλλει αιτήσεις επιστροφής φόρου. Ορισμένες παροχές από ΝΠΔΔ απαλλάσσονται κατά το μέτρο που η μη υπαγωγή στο ΦΠΑ των δραστηριοτήτων τους δεν οδηγεί σε στρέβλωση των όρων του ανταγωνισμού, ή αποτελούν το μόνο προμηθευτή της αγοράς. Αντιστρόφως, οι **πάροχοι φορολογητέων αγαθών και υπηρεσιών προς το Δημόσιο** δεν απαλλάσσονται από την καταβολή του ΦΠΑ.

Υπό καθεστώς αμοιβαιότητος, επιτρέπεται η **επιστροφή του φόρου** σε ξένες επιχειρήσεις καθώς και στους τουρίστες για συναλλαγές που πραγματοποιούν επισκεπτόμενοι τα ΗΑΕ.

Β) Ειδικός Φόρος Κατανάλωσης (ΕΦΚ) (Excise Tax)

Ο ειδικός φόρος κατανάλωσης (https://u.ae/en/information-and-services/finance-and-investment/taxation/excise-tax) εισήχθη στα ΗΑΕ το 2017 και επιβάλλεται σε συγκεκριμένα αγαθά που θεωρούνται επιβλαβή για την υγεία ή το περιβάλλον **(excise goods)**, όπως:

- **Ανθρακούχα ποτά** (carbonated drinks) (ΕΦΚ 50% επί της αξίας)
- **Ενεργειακά ποτά** (energy drinks) (100%)
- **Καπνός** και προϊόντα καπνού (100%).

Από 1η Δεκεμβρίου 2019, ο ΕΦΚ επιβάλλεται επίσης και στα κάτωθι προϊόντα:

- Συσκευές, εξαρτήματα και αναλώσιμα (π.χ. υγρά αναπλήρωσης) **ηλεκτρονικού καπνίσματος** (100%)
- **Ζαχαρούχα ποτά** (π.χ. χυμοί) ή προϊόντα για παρασκευή ζαχαρούχου ποτού, με προσθήκη ζάχαρης ή γλυκαντικές ουσίες (50%). Σημειωτέον ότι η «ζάχαρη» ορίζεται βάσει του Προτύπου 148/GSO και οι γλυκαντικές ουσίες βάσει του Προτύπου 995/GSO.

Εξαιρούνται από τα ζαχαρούχα ποτά και συνεπώς **απαλλάσσονται** από τον ΕΦΚ τα εξής προϊόντα:

- Έτοιμα ποτά περιέχοντα **γάλα** ή υποκατάστατα αυτού σε ποσοστό 75%,
- **Βρεφικές τροφές**
- Παρασκευάσματα **ειδικής διατροφής**, βάσει του προτύπου 654/GSO
- Παρασκευάσματα **ιατρικής χρήσεως**, βάσει του προτύπου 1366/GSO

Γ.5. Δασμοί - Δασμολόγιο

Τα ΗΑΕ, ως μέλος της Τελωνειακής Ένωσης του ΣΚΚ, εφαρμόζουν την **κοινή δασμολογική κλίμακα** που όρισε το Συμβούλιο του ΣΣΚ το 2003, σύμφωνα με την οποία τα εισαγόμενα εμπορεύματα επιβαρύνονται με **δασμό ύψους 5%** επί της αξίας CIF.

Εξαίρεση από την επιβολή εισαγωγικού δασμού ύψους 5% αποτελούν τα κάτωθι προϊόντα:

- ο **καπνός** και τα προϊόντα του, με εισαγωγικό δασμό ύψους 100% επί της αξίας CIF
- **αλκοολούχα ποτά,** με εισαγωγικό δασμό δασμό ύψους 50% επί της αξίας CIF.

Η καταβολή εισαγωγικών δασμών **δεν απαιτείται** στις κάτωθι περιπτώσεις (duty exemption)

- στην εισαγωγή **πρώτων υλών και υλικών** καθώς και βαρέων μηχανημάτων, οποία εισάγονται υπό καθεστώς προσωρινής εισόδου από βιομηχανικές μονάδες προς χρήση στην παραγωγική διαδικασία (duty exempted goods).
- στην εισαγωγή **ζώντων ζώων**
- σε περίπτωση που η εισαγωγική εταιρεία έχει την έδρα της σε **Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών** (βλ. Γ.6)
- σε περίπτωση που τα προϊόντα εισάγονται είτε υπό **καθεστώς προσωρινής εισόδου** είτε με **δελτίο ΑΤΑ** (βλ. Β.1.7)

Το **ενιαίο δασμολόγιο του ΣΣΚ** μπορεί να αναζητηθεί στον κάτωθι σύνδεσμο:
https://www.fca.gov.ae/en/homerightmenu/pages/hscodedefinition.aspx?SelectedTab=5

Γ.6 Ειδικές Οικονομικές ζώνες – Ζώνες Ελευθέρων Συναλλαγών (FTZ)

Οι τοπικές Κυβερνήσεις και των 7 Εμιράτων έχουν συστήσει **άνω των 40** Ζωνών Ελευθέρων Συναλλαγών (**Free Trade Zones – FTZ**), στις οποίες οι επιχειρήσεις απολαμβάνουν ειδικά διοικητικά, δασμολογικά και φορολογικά **προνόμια**, τα οποία ποικίλουν ανά Ζώνη και είναι τα ακόλουθα:

- Δικαίωμα σε **αλλοδαπούς** να κατέχουν πλειοψηφία έως και **100%** των μετοχών της ιδρυομένης ξένης εταιρείας, δικαίωμα που ισχύει πλέον και εκτός των FTZ (βλ.
- Δικαίωμα για την ίδρυση υποκαταστημάτων ή ξένων εταιρειών **άνευ αντιπροσώπου** ή τοπικού εταίρου
- Δικαίωμα πλήρους **επαναπατρισμού των κερδών** και των κεφαλαίων
- **Απαλλαγή ΦΠΑ** μόνο στις Καθορισμένες Ζώνες (βλ. Γ.4)
- Πλήρης απαλλαγή από **τελωνειακούς δασμούς** για εισαγωγές κι επανεξαγωγές (βλ. Γ.5)
- Γρήγορες κι **εύκολες διαδικασίες** ίδρυσης εταιρείας
- Απλοποιημένες και γρήγορες διαδικασίες για **έκδοση άδειας του προσωπικού**
- **Προνομιακή τοποθεσία** κοντά σε διαμετακομιστικούς κόμβους (λιμάνια, αεροδρόμια) για εύκολη πρόσβαση στην περιφερειακή και παγκόσμια αγορά και μείωση του κόστους των logistics
- Υψηλής τεχνολογίας **υποδομές**
- Οργανωμένες επιχειρηματικές **κοινότητες**

Οι Ζώνες είναι **οργανωμένες θεματικά** ανάλογα με τους τομείς δραστηριότητας των εταιρειών και σε αυτές πραγματοποιείται σημαντικός όγκος επιχειρηματικών και εμπορικών δραστηριοτήτων (βλ. Ζ.5 για κατάλογο των FTZ).

Η μεγαλύτερη ολοκληρωμένη οικονομική ζώνη των ΗΑΕ είναι η Ζώνη Λιμένος Khalifa Εμιράτου Abu Dhabi (Khalifa Industrial Zone Abu Dhabi – **KIZAD)**, εκτάσεως 417 km^2, οποία εκτιμάται ότι έως το 2030, θα συνεισφέρει κατά 15% στο μη πετρελαϊκό ΑΕΠ του Εμιράτου, με το 60% των παραγομένων εκεί προϊόντων να προορίζονται για εξαγωγή. Εν λόγω Ζώνη περιλαμβάνει καθετοποιημένες θεματικές βιομηχανικές ζώνες καθώς και ελεύθερη ζώνη λιμένος Khalifa. Σημειωτέον ότι η KIZAD υπάγεται στη δικαιοδοσία της Abu Dhabi Ports, οποία εμπίπτει στο χαρτοφυλάκιο του Κρατικού Επενδυτικού Ταμείου ADQ.

Στο Dubai λειτουργούν Ζώνες μικρότερης έκτασης, αλλά σε **υψηλότερο στάδιο ανάπτυξης**, όπως ενδεικτικά, Jebel Ali Free Zone – JAFZA (όπου λειτουργεί το μεγαλύτερο λιμάνι των ΗΑΕ), Dubai Silicon Oasis – DSO, Dubai CommercCity, Ελεύθερη Ζώνη Αεροδρομίου Dubai (Dubai Airport Free Zone Authority

– DAFZA), Dubai Multi Commodities Centre – DMCC. Επίσης, η Al Quoz και η Ras Al Khor, που είναι μικρότερες Βιομηχανικές Ζώνες στο Dubai.

Επισημαίνεται ότι οι εισαγωγικές εταιρείες, με άδεια λειτουργίας στις FTZ, θα πρέπει να **συνεργαστούν με εταιρεία** εκτός αυτών, προκειμένου να καταστεί εφικτή η διανομή των εισαγόμενων προϊόντων σε καταστήματα στα ΗΑΕ, καθώς τα προϊόντα που παραλαμβάνονται από εταιρείες στις FTZ, δεν θεωρούνται ότι εισήλθαν ποτέ στη χώρα. Εναλλακτικά, ορισμένες FTZ παρέχουν δυνατότητα διπλής αδείας λειτουργίας (dual licence), οποία παρέχει δυνατότητα δραστηριοποίησης και στην αγορά των ΗΑΕ.

Τέλος, σημειώνεται ότι μετά την ανακοίνωση για την επιβολή ΦΠΑ 5% στα ΗΑΕ, η εμιρατινή Κυβέρνηση έχει ορίσει σταδιακά κάποιες (27) από τις FTZ ως «Καθορισμένες Ζώνες» (**Designated Zones - DZ**), στις οποίες τα εισερχόμενα εμπορεύματα, εκτός της απαλλαγής από τους εισαγωγικούς δασμούς, απαλλάσσονται και από την εφαρμογή του ΦΠΑ. Στο πλαίσιο αυτό επιτρέπεται η αφορολόγητη αγοραπωλησία και μεταφορά αγαθών μεταξύ των DZ, π.χ. κατασκευαστικά υλικά που θα χρησιμοποιηθούν εντός των DZ ενώ επιβάλλεται κανονικά ο ΦΠΑ στην παροχή υπηρεσιών μέσα στις DZ (βλ. Γ.4). Περισσότερες πληροφορίες για τις φοροαπαλλαγές μέσα στις DZ, μπορούν να αναζητηθούν στο σύνδεσμο: https://tax.gov.ae/DataFolder/Files/Pdf/Designated-Zones-VAT-Guide.pdf.

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Δ.1 Αναπτυξιακός Νόμος - Κίνητρα Επενδύσεων

Τα ΗΑΕ δεν διαθέτουν αναπτυξιακό νόμο, αλλά μια **πανσπερμία κινήτρων** για επενδύσεις που εξειδικεύονται σε συγκεκριμένα Εμιράτα ή ακόμα και σε συγκεκριμένες FTZ.

Τα ΗΑΕ προβάλλουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά τους για την **ανάδειξη της ελκυστικότητάς** τους ως επενδυτικού προορισμού:

- Οικονομική, πολιτική και κοινωνική σταθερότητα
- Υψηλή κατάταξη σε διεθνείς αξιολογήσεις για την ανταγωνιστικότητα και την ευκολία επιχειρείν.
- Ευελιξία όσον αφορά στην εγκατάσταση επιχειρήσεων (onshore/offshore) και μηδενικοί έως τα μέσα του 2023 εταιρικοί φόροι.
- Προσέλκυση εργατικού δυναμικού υψηλών προσόντων, μηδενική φορολογία εισοδήματος και φιλελευθεροποίηση του συστήματος έκδοσης θεωρήσεων

Επίσης, στα ελκυστικά επενδυτικά κίνητρα περιλαμβάνουν:

- Έως και 100% αλλοδαπή ιδιοκτησία σε 40 ελεύθερες ζώνες
- 100% αλλοδαπή ιδιοκτησία σε 122 οικονομικές δραστηριότητες σε 13 τομείς
- 100% επαναπατρισμός κερδών
- Ένα αποτελεσματικό σύστημα θεωρήσεων που επιτρέπει την ανανεώσιμη βίζα διαμονής 10 ετών
- Ανταγωνιστικό κόστος χρηματοδότησης, υψηλά επίπεδα ρευστότητας και ισχυρό τραπεζικό σύστημα
- Απουσία ελέγχων συναλλάγματος
- Ισχυρό και πλήρως μετατρέψιμο τοπικό νόμισμα, συνδεδεμένο με το δολάριο ΗΠΑ
- Χαμηλός πληθωρισμός
- Χαμηλοί τελωνειακοί δασμοί (μεταξύ 0 και 5% για όλα σχεδόν τα εμπορεύματα).

Τα ΗΑΕ προσφέρουν, επίσης, ένα πακέτο ανταγωνιστικών κινήτρων για την υποστήριξη επενδύσεων σε **βιομηχανικές και τεχνολογικές** εταιρείες, που δραστηριοποιούνται σε στρατηγικούς τομείς. Αυτά τα κίνητρα προσφέρουν διευκολύνσεις χρηματοδότησης για βιομηχανίες προτεραιότητας και τομείς προηγμένης τεχνολογίας, ανταγωνιστικό τιμολόγιο για ενεργειακούς τομείς, τελωνειακή απαλλαγή για επενδύσεις και εισροές παραγωγής για τον βιομηχανικό τομέα, όπως μηχανήματα και πρώτες ύλες. Επιπλέον, σημειώνονται το πρόγραμμα "In-Country Value (ICV) Program" και το πρόγραμμα "Make it in the Emirates" για την ενίσχυση της τοπικής βιομηχανίας και άλλα κίνητρα που παρέχονται στον βιομηχανικό τομέα.

Σημειώνεται ότι το 2020 ολοκληρώθηκε η **μεταρρύθμιση των ΗΑΕ υπέρ δυνατότητος εξ ολοκλήρου ιδιοκτησίας εταιρειών από αλλοδαπούς** επί εταιρειών εγκατεστημένων σε έδαφος ΗΑΕ (onshore). Η απόφαση του Κυβερνητικού Συμβουλίου (No.16/2020) εισάγει σημαντικές τροποποιήσεις στον Ομοσπονδιακό Νόμο 2/2015 περί Εμπορικών Επιχειρήσεων, καταργώντας την υποχρέωση πλειοψηφικής (51%) συμμετοχής Εμιρατινού εταίρου και επιτρέποντας την εξ ολοκλήρου ιδιοκτησία αλλοδαπών. Επίσης, εξειδικεύεται το καθεστώς ξένων επενδύσεων και απαριθμούνται οι δραστηριότητες που εμπίπτουν σε καθεστώς ξένης ιδιοκτησίας 100%, με αναφορά σε ειδικούς όρους και ελάχιστο κεφάλαιο, ανά οικονομική δραστηριότητα.

Κάθε Εμιράτο εξειδίκευσε περαιτέρω τον **Θετικό Κατάλογο** οικονομικών δραστηριοτήτων στις οποίες επιτρέπεται εξ ολοκλήρου ιδιοκτησία από αλλοδαπούς. Ενδεικτικά οι κατάλογοι για το Abu Dhabi και το Dubai είναι διαθέσιμοι στους ακόλουθους συνδέσμους:

https://www.adbc.gov.ae/CitizenAccess/Report/ShowReport.aspx?module=Licenses&reportID=2129&reportType=LINK_REPORT_LIST

https://ded.ae/DED_Files/ded_other/Full_Foreign_Ownership_Activities.pdf

Εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της μεταρρύθμισης οι τομείς υδρογονανθράκων, τραπεζικής, υπηρεσιών δημόσιας ωφέλειας, οδικών και αεροπορικών μεταφορών, τηλεπικοινωνιών, αλιεία, κλπ (negative list).

Τα **αποτελέσματα της πολιτικής προσέλκυσης** επενδύσεων είναι ενθαρρυντικά. Σύμφωνα με το World Investment Report 2022 της Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη (UN Conference on Trade and Development - UNCTAD), το 2021, τα ΗΑΕ ήταν η χώρα με τη δεύτερη μεγαλύτερη αξία εισερχόμενων Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ), ανάμεσα στις χώρες ΜΕΝΑ, καταλαμβάνοντας τη 19η θέση παγκοσμίως (13η θέση το 2020). Οι εισερχόμενες ΑΞΕ των ΗΑΕ έφθασαν τα $20,67 δισ., αυξημένες κατά 4%, σε σχέση με τα $19,88 δισ. το 2020.

Το 2021, το απόθεμα εισερχόμενων ΑΞΕ στα ΗΑΕ έφθασε στα $171 δισ., εντυπωσιακά αυξημένο τόσο σε σχέση με το 2010 ($63,9 δισ.), όσο και με το 2000, όταν το απόθεμα ήταν μόλις $1 δισ. Εντός της Περιφέρειας Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής, το απόθεμα ΑΞΕ στα ΗΑΕ ήταν το τρίτο μεγαλύτερο, μετά τη Σαουδική Αραβία ($261 δισ.) και το Ισραήλ ($235 δισ.).

Δ.2 Καθεστώς Ιδιωτικοποιήσεων

Παρότι **δεν πραγματοποιούνται** ιδιωτικοποιήσεις στη χώρα, με τη στενή έννοια της εκχώρησης κρατικών εταιρειών στον ιδιωτικό τομέα, τα τελευταία χρόνια έχει επιδιωχθεί η **συμμετοχή θεσμικών και ιδιωτών επενδυτών** σε εταιρείες κρατικών συμφερόντων, μέσω της εισαγωγής τους στα Χρηματιστήρια Abu Dhabi και Dubai και αρχικής δημοσίας προσφοράς μειοψηφικών μετοχικών ποσοστών αυτών των εταιρειών. Παραδείγματα τέτοιων δημόσιων προσφορών είναι θυγατρικές της κρατικής εταιρείας πετρελαίου και φυσικού αερίου του Abu Dhabi, ADNOC, η εταιρεία ηλεκτρισμού και ύδρευσης του Dubai, DEWA, η εταιρεία διαχείρισης διοδίων στο Dubai, Salik, κ.ο.κ..

Η εισαγωγή κρατικών εταιρειών στα **Χρηματιστήρια** των ΗΑΕ επιτελεί διττό στόχο: αφενός αυξάνεται η ρευστότητα και η ελκυστικότητα των δύο Χρηματιστηρίων, καθώς βελτιώνεται η ποιότητα των εταιρειών-μελών τους με κατά τεκμήριο αξιόλογες και κερδοφόρες εταιρείες. Αφετέρου τα δύο Εμιράτα, μέσω των πωλήσεων, μετοχικών μεριδίων αποκτούν ρευστότητα, την οποία μπορούν να διοχετεύσουν για την περαιτέρω ανάπτυξη των εν λόγω εταιρειών ή σε άλλα έργα.

Εκτός της προσέλκυσης διεθνών κεφαλαίων μέσω της εκχώρησης μετοχικών μεριδίων στο Χρηματιστήριο, σημαντική εξέλιξη αποτελεί και η **μειοψηφική συμμετοχή καναδικού συνταξιοδοτικού** ταμείου στη DP World, εταιρεία διαχείρισης λιμένων παγκοσμίως που ανήκει στην Κυβέρνηση του Εμιράτου του Dubai.

Απώτερος στόχος των ανωτέρω κινήσεων είναι η ανάδειξη των ΗΑΕ ως περιφερειακό και παγκόσμιο χρηματοοικονομικό κέντρο, αλλά και η **βελτίωση της ρευστότητας και μείωση της δανειακής μόχλευσης** σε κάποιες περιπτώσεις.

Δ.3 Πιστοληπτική ικανότητα χώρας – Κίνδυνοι/ προοπτικές

Η πιστοληπτική αξιολόγηση των ΗΑΕ από τους τρεις σημαντικότερους οίκους αξιολόγησης είναι αρκετά **υψηλή**, βασιζόμενη κυρίως στο χαμηλό επίπεδο χρέους/ΑΕΠ και τα υψηλά έσοδα από τους υδρογονάνθρακες. Κατά καιρούς, εκφράζονται **αμφιβολίες** για την ποιότητα των δημοσιονομικών στοιχείων, καθώς τα όρια δημοσίου/ιδιωτικού είναι μάλλον δυσδιάκριτα, ενώ τα τελευταία 15 χρόνια έχουν υπάρξει δύο κρίσεις ρευστότητας στο Εμιράτο του Dubai, οι οποίες αντιμετωπίστηκαν με την παρέμβαση και

χρηματοδοτική βοήθεια του Εμιράτου του Abu Dhabi. Εξ αυτού του λόγου, οι εταιρείες πιστοληπτικής αξιολόγησης παρέχουν συχνά **διαφορετικές αξιολογήσεις σε κάθε Εμιράτο**.

Ειδικότερα, η πιστοληπτική αξιολόγηση της **Fitch Ratings** είναι στο **AA-** (τέταρτη υψηλότερη βαθμίδα που υποδηλώνει πολύ χαμηλό επίπεδο πιστοληπτικού κινδύνου) με σταθερές προοπτικές. Η αξιολόγηση πραγματοποιήθηκε το Νοέμβριο του 2021 και εκτιμά ότι το συνολικό ενοποιημένο ενεργητικό των κρατικών κεφαλαίων στα ΗΑΕ ανέρχεται σε $1,3 τρισ. (4,76 τρισ. Ντίρχαμ), ενώ η χώρα διαθέτει μεγάλα αποθέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η βαθμολογία «AA-» αντανακλά το μέτριο επίπεδο δημόσιου χρέους των ΗΑΕ, την ισχυρή καθαρή εξωτερική περιουσιακή θέση και το υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Αντανακλά, επίσης, την πιθανότητα υποστήριξης από το Abu Dhabi (βαθμολογείται υψηλότερα κατά μία βαθμίδα, AA/Σταθερό) σε περίπτωση ανάγκης. Αυτά τα πλεονεκτήματα εξισορροπούνται από ασθενείς δείκτες διακυβέρνησης σε σχέση με αντίστοιχες χώρες, την υψηλή εξάρτηση των ΗΑΕ από υδρογονάνθρακες και το σημαντικό χρέος ορισμένων από τα Εμιράτα και οντοτήτων που σχετίζονται με την κυβέρνηση (GRE).

Επίσης, η πιστοληπτική αξιολόγηση της **Moody's** που δημοσιοποιήθηκε το Δεκέμβριο 2020 είναι **Aa2** (τρίτη υψηλότερη βαθμίδα που υποδηλώνει πολύ χαμηλό επίπεδο πιστοληπτικού κινδύνου) με σταθερές προοπτικές. Στην έκθεσή της, η Moody's ανέφερε ότι η πιστωτική ισχύς των ΗΑΕ υποστηρίζεται από το υψηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ, την εσωτερική σταθερότητα της χώρας και τις ισχυρές και ευρείες διεθνείς σχέσεις. Ο Οργανισμός ανέφερε επίσης ότι τα ΗΑΕ έχουν επιδείξει ισχυρή θεσμική αποτελεσματικότητα πρωτοστατώντας στις μεταρρυθμίσεις και διαφοροποιώντας τη βάση εσόδων τους. Παρόλα αυτά, τον Ιούλιο 2022 υποβάθμισε την πιστοληπτική αξιολόγηση του Εμιράτου της Sharjah σε Ba1 (μη επενδυτική βαθμίδα) λόγω του αυξανόμενου χρέους.

Τέλος, η πιστοληπτική αξιολόγηση που παρέχει η **Standard & Poor's** (S&P Global Ratings) αναφέρεται μόνο στο Abu Dhabi και είναι στο **AA** (τρίτη βαθμίδα που υποδηλώνει πολύ ισχυρή πιθανότητα εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του) με σταθερές προοπτικές. Η S&P, όπως και οι άλλοι δύο οίκοι, δεν παρέχει αξιολόγηση για το Dubai.

Ε. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ - ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ

Το κεντρικό σύστημα δημοπράτησης των ομοσπονδιακών κρατικών έργων και προμηθειών αναπτύχθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών (MoF) και περιέχει έναν κατάλογο προμηθειών που προορίζονται να γίνουν από το Υπουργείο Οικονομικών, άλλα υπουργεία και ομοσπονδιακούς φορείς.

Οι εν εξελίξει και επερχόμενοι **διαγωνισμοί** είναι διαθέσιμοι στον κάτωθι σύνδεσμο: https://mof.gov.ae/tenders-and-auctions/

ενώ πρόσφατα εγκαινιάστηκε η Ψηφιακή Πλατφόρμα Προμηθειών που έχει ως στόχο τη βελτιωμένη πρόσβαση στο σύστημα προμηθειών.

Οι ενδιαφερόμενοι έχουν τη δυνατότητα ηλεκτρονικής εγγραφής στο Ομοσπονδιακό Μητρώο Προμηθευτών, εφόσον πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις και καταθέσουν τα σχετικά δικαιολογητικά. Τα απαιτούμενα έγγραφα διαφέρουν ανάλογα με τους αντίστοιχους τύπους προμηθευτών (π.χ. αν ο προμηθευτής έχει έδρα στα ΗΑΕ ή όχι). Οι προμηθευτές πρέπει να ανανεώνουν την εγγραφή τους ετησίως και μπορούν να το κάνουν διαδικτυακά.

Όσον αφορά τα επιμέρους Εμιράτα, ισχύουν τα κάτωθι:

Α) Abu Dhabi

Η κυβέρνηση του Abu Dhabi πραγματοποιεί προμήθειες μέσω της **πύλης** Abu Dhabi Government Procurements.

Όσοι επιθυμούν να συνεργαστούν με την κυβέρνηση του Abu Dhabi πρέπει να εγγραφούν στον σύνδεσμο https://adgpg.gov.ae/en/Trading-With-Government/Becoming-a-Registered-Supplier. Υπάρχει **διακριτή διαδικασία εγγραφής** ανάλογα με τον εάν η εταιρεία είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο Εταιρειών του Abu Dhabi.

Οι **τρέχοντες** δημόσιοι διαγωνισμοί των κυβερνητικών φορέων του Abu Dhabi είναι διαθέσιμοι στον σύνδεσμο: https://adgpg.gov.ae/en/For-Suppliers/Public-Tenders

Ειδικότερα, για τους διαγωνισμούς των **Σωμάτων Ασφαλείας** (Ένοπλες Δυνάμεις ΗΑΕ και Αστυνομία Abu Dhabi), υπεύθυνος φορέας είναι το Tawazun Economic Council.

Επίσης, ο κρατικός πετρελαϊκός όμιλος ADNOC διαθέτει διακριτό σύστημα εγγραφής προμηθευτών: https://www.adnoc.ae/suppliers

Β) Dubai

Η Κυβέρνηση του Dubai διενεργεί ηλεκτρονικούς διαγωνισμούς μέσω της πύλης **eSupply Portal** : https://esupply.dubai.gov.ae/esupply/web/index.html. Η πύλη παρέχει τη δυνατότητα εγγραφής ως προμηθευτής, καθώς και τους εν εξελίξει διαγωνισμούς.

Σημειώνεται ότι η εταιρεία Παροχής Ηλεκτρισμού και Ύδρευσης Ντουμπάι, **DEWA**, δεν συμμετέχει στην ανωτέρω πύλη, αλλά έχει διακριτή διαδικασία εγγραφής προμηθευτών (https://srm.dewa.gov.ae/irj/portal/anonymous/regis). Οι διαγωνισμοί της DEWA ανακοινώνονται στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://www.dewa.gov.ae/en/supplier/main-services/open-tender.

Γ) Sharjah

Η **πύλη** δημοσίων διαγωνισμών στο Εμιράτο της Sharjah είναι η κάτωθι: https://www.eprocurement.sfd.gov.ae/web/login.html. Μέσω της πύλης παρέχεται η δυνατότητα εγγραφής στο Μητρώο Προμηθευτών, καθώς και η ενημέρωση για τρέχοντες διαγωνισμούς.

Δ) Ajman

Ο ενδιαφερόμενος πρέπει πρώτα να υποβάλει αίτηση στο **Τμήμα Αγορών και Συμβάσεων** του Τοπικού Υπουργείου Οικονομικών. Η εταιρεία πρέπει να είναι εγκατεστημένη στα ΗΑΕ. Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον κάτωθι σύνδεσμο: https://www.ajfd.gov.ae/en/services/supplier-registration-service/ .

Ε) Ras Al Khaimah

Αντίστοιχο **μητρώο προμηθευτών** διατηρεί το Τοπικό Υπουργείο Οικονομικών του Εμιράτου του Ras Al Khaimah. Για την εγγραφή, ο αιτών πρέπει να είναι: είτε υπήκοος ΗΑΕ ή επιχείρηση στην οποία πολίτης των ΗΑΕ διατηρεί τουλάχιστον το 15% των μετοχών της εταιρείας. https://finance.rak.ae/en/pages/evaluation.aspx

ΣΤ) Umm-Al-Quwain

Πληροφορίες μπορούν να αναζητηθούν στο σύνδεσμο: https://www.uaq.ae/en/newSupplierRegistrationPage.html

Ε) Fujairah

Το Εμιράτο της Fujairah **δεν διαθέτει** αντίστοιχη κεντρική πύλη.

Τέλος, επισημαίνεται ότι **δεν υφίσταται θεσμικό πλαίσιο** που να καλύπτει τον κλάδο των δημοσίων συμβάσεων στα ΗΑΕ, είτε πολυμερές (ΕΕ, WTO/Συμφωνία Δημοσίων Συμβάσεων – GPA), είτε διμερές (Ελλάδα-ΗΑΕ).

Τα τελευταία έτη υπάρχει ισχυρή κινητροδότηση για ανάθεση των δημοσίων προμηθειών σε εταιρείες με **εγχώρια παραγωγική δραστηριότητα**, όπως το Πρόγραμμα In-Country Value (ICV). Το πρόγραμμα έχει στόχο να συμβάλει στον αναπροσανατολισμό πάνω από το 42% των προμηθειών κυβερνητικών φορέων και μεγάλων εταιρειών προς την εγχώρια παραγωγή, γεγονός που θα αυξήσει τη ζήτηση για εμιρατινές υπηρεσίες και προϊόντα από τα τρέχοντα 33 δισ. Ντίρχαμ σε 55 δισ. Ντίρχαμ έως το 2025.

ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

ΣΤ.1 Τρόφιμα – Ειδικές Προϋποθέσεις για συγκεκριμένα είδη τροφίμων

Βάσει της εθνικής νομοθεσίας, για συγκεκριμένα είδη τροφίμων **απαιτούνται πρόσθετες** προϋποθέσεις για την εισαγωγή και κυκλοφορία τους στην αγορά των ΗΑΕ. Παρακάτω γίνεται αναφορά στην πιστοποίηση Halal, στα πιστοποιητικά συμμόρφωσης (Certificates of Conformity), στο σήμα ποιότητας EQM, στην πιστοποίηση βιολογικών προϊόντων και στα προϊόντα με αλκοολικό περιεχόμενο.

Όλες οι απαιτούμενες ενέργειες για την έκδοση των πιστοποιητικάν και την άδεια κυκλοφορίας προϊόντων στις αρμόδιες αρχές (Municipalities) πραγματοποιούνται από τον εισαγωγέα, ο οποίος φέρει και την ευθύνη για την διάθεση των προϊόντων στην αγορά.

Α) Κρέατα και παράγωγα - πιστοποίηση halal

Για την εισαγωγή και διακίνηση στα ΗΑΕ κρεάτων, λοιπών προϊόντων σφαγείων και γενικώς τροφίμων που περιέχουν συστατικά ζωικής προέλευσης, απαιτείται πιστοποίηση halal. Εν λόγω πιστοποίηση αφορά **ξεχωριστά κάθε κωδικό προϊόντος, καθώς και τις εγκαταστάσεις παραγωγής**.

Η πιστοποίηση είναι αποδεκτή μόνο όταν προέρχεται από **Φορέα Πιστοποίησης Halal** (Halal Certification Body) που είναι αναγνωρισμένος από την Ομοσπονδιακή Αρχή Τυποποίησης και Μετρολογίας των ΗΑΕ (Emirates Authority for Standardisation and Metrology – **ESMA**), η οποία είναι πλέον υπό το Υπουργείο Βιομηχανίας και Προηγμένης Τεχνολογίας (**MOIAT**). Ως εκ τούτου, πιστοποιητικά που έχουν εκδοθεί από Φορείς Πιστοποίησης Halal, οι οποίοι δεν είναι αναγνωρισμένοι από την ESMA, δεν είναι αποδεκτά.

Επίσης, εφόσον πλέον υφίσταται Φορέας Πιστοποίησης Halal **με έδρα την Ελλάδα**, αναγνωρισμένος από τα ΗΑΕ, είναι πολύ πιθανό ότι πιστοποιητικά που εκδίδονται από Φορείς Πιστοποίησης με έδρα εκτός Ελλάδας, ακόμα και εάν έχουν παράρτημα στην Ελλάδα, να μην γίνονται αποδεκτά.

Εάν, τέλος, το προϊόν σημαίνεται στη συσκευασία ως Halal, απαιτείται, επιπρόσθετα, πιστοποίηση και άδεια εθνικού σήματος (**Halal National Mark**) από το MOIAT
https://moiat.gov.ae/en/services/issue-license-to-use-halal-national-mark

Ο **κατάλογος** αναγνωρισμένων από τα ΗΑΕ Φορέων Πιστοποίησης Halal (Halal Certification Bodies) είναι αναρτημένος στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://moiat.gov.ae/en/open-data/halal.

Η διαδικασία αναγνώρισης **Φορέα Πιστοποίησης Halal από εμιρατινές Αρχές βρίσκεται στο σύνδεσμο:**https://moiat.gov.ae/en/services/registration-of-halal-certification-bodies

Ειδικά όσον αφορά στο χοιρινό κρέας και προϊόντα αυτού, εν λόγω προϊόντα εισάγονται υπό ειδικό καθεστώς και υποχρέωση ειδικής σήμανσης **non-halal** (μη επιτρεπτά σε μουσουλμάνους) και κυκλοφορούν σε περιορισμένο αριθμό σημείων πώλησης (καταστήματα λιανικής, σούπερ μάρκετ και εστιατόρια) που διαθέτουν ειδική άδεια, υπό την κύρια προϋπόθεση ότι διατίθενται σε ξεχωριστές εγκαταστάσεις από τα προϊόντα halal (επιτρεπτά σε μουσουλμάνους) και εμφανώς σημαινόμενους χώρους. Περισσότερες πληροφορίες σε κάτωθι Food Code του Dubai Municipality (σημείο 8.7): http://www.foodsafe.ae/contentfiles/uploads/food_code_english_interactive.pdf.

Β) Πιστοποιητικά Συμμόρφωσης (Certificates of Conformity)

Τα Πιστοποιητικά Συμμόρφωσης είναι **υποχρεωτικά** για συγκεκριμένα προϊόντα (τρόφιμα ή μη), για τα οποία οι εμιρατινές Αρχές κρίνουν ότι απαιτούνται πρόσθετοι έλεγχοι για την ποιότητα και την ασφάλειά τους. Τα Πιστοποιητικά εκδίδονται από το Υπουργείο Βιομηχανίας και Προηγμένης Τεχνολογίας (ESMA) σύμφωνα με το Εμιρατινό Σύστημα Συμμόρφωσης -UAE Assessment Scheme (**ECAS**) και έχουν **ισχύ ενός έτους** (βλ. Β.1.4).

Ειδικότερα, παραπέμπουμε σε ιστοσελίδα :

https://moiat.gov.ae/en/services/issue-conformity-certificates-for-regulated-products/

Τα **είδη τροφίμων** που εντάσσονται στην υποχρεωτική πιστοποίηση είναι τα ακόλουθα:

- Εμφιαλωμένο Πόσιμο Νερό (βλ. επόμενη ενότητα περί Σήματος Ποιότητας EQM)
- Χυμοί και Ποτά (μη αλκοολούχα) ((βλ. επόμενη ενότητα περί Σήματος Ποιότητας EQM)
- Ενεργειακά Ποτά
- Γάλα & γαλακτοκομικά (βλ. επόμενη ενότητα περί Σήματος Ποιότητας EQM)
- Βιολογικά (βλ. επόμενη ενότητα περί Προϊόντων Βιολογικών)
- Μέλι

Οι **κατάλογοι** πιστοποιημένων παραγωγών/εισαγωγέων είναι διαθέσιμος στον ιστότοπο του MOIAT. Π.χ. για το μέλι είναι διαθέσιμος στον κάτωθι σύνδεσμο:

https://moiat.gov.ae/en/open-data/product-conformity?search=&certificatetypeid=&producttypeid=148&brands=&companytext=&companies=&models=&barcodes=

Σήμα Ποιότητας EQM (Emirates Quality Mark)

Βάσει του Εθνικού Συστήματος Συμμόρφωσης και Τυποποίησης (Emirates Conformity Assessment System-ECAS), για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων (βλ. i, ii & iii) προβλέπεται υποχρεωτικό Σήμα Ποιότητος ΗΑΕ - Emirates Quality Mark (EQM), για την έκδοση του οποίου απαιτείται ειδική πιστοποίηση προϊόντων ανά κωδικό.

Τα προϊόντα που εμπίπτουν στην υποχρέωση χορήγησης Σήματος Ποιότητας EQM είναι:

α) Εμφιαλωμένο Πόσιμο Νερό και πάγος

β) Γάλα και Γαλακτοκομικά (γάλα – γιαούρτι)

Υποχρέωση πιστοποίησης και σημάνσεως EQM υφίσταται για τα γαλακτοκομικά προϊόντα που υπάγονται στα κάτωθι Πρότυπα:

Reference Standard number / Reference Standard

- UAE.S GSO 992 / Yoghurt
- UAE.S GSO 785 / Flavoured milk
- UAE.S GSO 2033 / Laban Drink
- UAE.S GSO 1338 / Laban
- UAE.S GSO 1375 / Flavoured Laban
- UAE.S GSO 474 / Flavoured yoghurt
- UAE.S GSO 1970 / Dairy and dairy products- Pasteurized Camel Milk
- UAE.S GSO 174 / Raw milk
- UAE.S/GSO 1983 / Goat milk

Επισημαίνεται ότι στα ανωτέρω Πρότυπα και συνεπώς σε υποχρέωση πιστοποίησης και σήμανσης EQM δεν περιλαμβάνονται τα **τυριά**. **Εξαιρούνται**, επίσης, τα ακόλουθα:

- Προϊόντα που προορίζονται για ειδική ιατρική χρήση, ή για βρέφη και παιδιά, όπως το βρεφικό γάλα, γάλα αναπτύξεως, συμπληρωματικά παρασκευάσματα διατροφής και βρεφικά παρασκευάσματα ειδικής ιατρικής χρήσεως

- Παγωτά με ή χωρίς γάλα βάσει του προτύπου UAE.S/GSO 457
- Εδέσματα παρασκευαζόμενα σε εστιατόρια όπως τα εντασσόμενα στην κατηγορία «ιρανικό γάλα», ως εμπίπτοντα στην αρμοδιότητα ειδικών υπηρεσιών
- Συστατικά που προορίζονται για πρώτες ύλες στη βιομηχανία επεξεργασίας τροφίμων και εισάγονται από τις βιομηχανίες που τις χρησιμοποιούν

Γ) Χυμοί και μη Αλκοολούχα Ποτά

Υποχρέωση πιστοποίησης και σημάνσεως EQM για χυμούς, ποτά και αναψυκτικά που υπάγονται στα κάτωθι Πρότυπα:

- Reference Standard number / Reference Standard
- UAE.S GSO 1820 / Juices and fruit nectar
- UAE.S GSO 2201 / Juices with milk
- UAE. S GSO 2208 / Artificial flavored drinks
- UAE.S GSO 848 / Artificial flavored beverage powders
- UAE.S GSO 794 / Fruit drink
- UAE.S GSO 385 / Guava nectar
- UAE.S GSO 2456 / Fresh fruit juice (non-pasteurized)

Ανωτέρω Πρότυπα διατίθενται έναντι **αντιτίμου** στην ιστοσελίδα του MOIAT και ειδικότερα: https://moiat.gov.ae/en/services/selling-standards

Αναλυτικές πληροφορίες για το κόστος και τη διαδικασία χορήγησης του EQM μπορείτε να αναζητήσετε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Βιομηχανίας και Προηγμένης Τεχνολογίας (https://moiat.gov.ae/en/services/issue-license-to-use-the-emirates-quality-mark). Σημειώνεται ότι από τα ανωτέρω εξαιρούνται τα προϊόντα που προορίζονται προς επανεξαγωγή.

Δ) Προϊόντα βιολογικά

Εφόσον στη σήμανση του το προϊόν αναφέρεται ως «βιολογικό» (**organic)** απαιτείται η πιστοποίησή του από τις εμιρατινές Αρχές, μετά από αίτηση του εισαγωγέα. Αγγλική μετάφραση ειδικής νομοθεσίας ΗΑΕ (Ministerial Decision No. (84) of the year 2012 on the Executive By-Law of the Federal Law No. (5) of the year 2009 concerning the organic inputs and products από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τροφίμων (FAOLEX) βρίσκεται διαθέσιμη: http://extwprlegs1.fao.org/docs/pdf/uae143076E.pdf.
http://extwprlegs1.fao.org/docs/pdf/uae143151E.pdf

Λόγω του υψηλού κόστους παραγωγής και πιστοποίησης εκτιμάται ότι μόνο ποσοστό 2% της αγοράς τροφίμων και ποτών αντιστοιχεί σε βιολογικά προϊόντα, ενώ ελάχιστες εταιρείες έχουν πιστοποιηθεί, σχεδόν αποκλειστικά με έδρα τα ΗΑΕ. Ποσοστό 16% της αγοράς αφορά προϊόντα που σημαίνονται ως ελεύθερα προσθέτων και συντηρητικών 'no additives and preservatives' ή με την ένδειξη φυσικό προϊόν 'natural', δεδομένου ότι η τοποθέτησή τους δεν συνεπάγεται πρόσθετα κόστη.
https://moiat.gov.ae/en/open-data/product-conformity?page=8439

Ε) Τρόφιμα με αλκοολικό περιεχόμενο

Όσον αφορά προϊόντα τροφίμων που περιέχουν αλκοολικό περιεχόμενο, επισημαίνουμε ότι **δεν τυγχάνουν εγκρίσεως** εισαγωγής από τις εδώ αρμόδιες αρχές.

Επιπροσθέτως, **ονομασία** συστατικού ή προϊόντος δεν πρέπει να παραπέμπει σε αλκοολούχο συστατικό (π.χ. θεωρείται έγκυρη ονομασία ξύδι από σταφύλι ενώ απορρίπτεται η ονομασία ξύδι από κρασί).

ΣΤ2. Καλλυντικά

Η διαδικασία εισαγωγής και κυκλοφορίας ενός καλλυντικού προϊόντος στην αγορά των ΗΑΕ από την Ελλάδα μπορεί να είναι αρκετά απλή, καθώς τα ΗΑΕ έχουν ευθυγραμμίσει αρκετές από τις απαιτήσεις τους με τον **Ευρωπαϊκό Κανονισμό** για τα Καλλυντικά.

Για την εισαγωγή και κυκλοφορία καλλυντικών στα ΗΑΕ, αρχικά, το προϊόν πρέπει να καταχωρηθεί στο Υπουργείο Βιομηχανίας και Προηγμένης Τεχνολογίας - MOIAT (η αρμόδια ESMA υπάχθηκε στο MOIAT το 2020) για να επιτραπεί η εισαγωγή του στη χώρα. Το πρόγραμμα αξιολόγησης συμμόρφωσης (Emirates Conformity Assessment Scheme - **ECAS**) είναι ένα σύστημα πιστοποίησης προϊόντων που εφαρμόζεται για όλα τα εισαγόμενα και κατασκευασμένα (τοπικά) καλλυντικά και προϊόντα προσωπικής φροντίδας. Προτού τα προϊόντα διατεθούν στην αγορά των ΗΑΕ (εισαγόμενα ή τοπικά κατασκευασμένα), το ECAS διασφαλίζει ότι ακολουθούν τα ισχύοντα τεχνικά πρότυπα (σχετικά με την υγεία, τη συσκευασία, την επισήμανση και τη μετρολογία). Εάν το καλλυντικό προϊόν είναι συμβατό, το MOIAT εκδίδει Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης. Χωρίς αυτό το πιστοποιητικό, ένα προϊόν δεν επιτρέπεται να εισέλθει στη χώρα ή να διανεμηθεί.

Για την **έκδοση του Πιστοποιητικού Συμμόρφωσης** απαιτείται:

- Έγκυρη Άδεια Λειτουργίας στα ΗΑΕ.
- Έκθεση δοκιμής από διαπιστευμένο και αναγνωρισμένο εργαστήριο σύμφωνα με το πρότυπο UAE.S GSO 1943
- Δήλωση Φόρμουλας με συστατικά που εκδίδεται από τον κατασκευαστή.
- Για Εισαγόμενα Προϊόντα: Πιστοποιητικό Ελεύθερης Κυκλοφορίας (Free Sale Certificate) se επιστολόχαρτο του κατασκευαστή (Η νομιμοποίηση δεν είναι υποχρεωτική και γίνεται δεκτό και πιστοποιητικό τρίτων)
- Συμφωνία με τοπικό διανομέα
- Συμμόρφωση με την GMP (μπορεί να απαιτηθούν άλλα έγγραφα εάν δεν είναι διαθέσιμα)
- Αντιπροσωπευτική εικόνα και ετικέτα του προϊόντος, σύμφωνα με το Παράρτημα Αρ. 1 του υπουργικού ψηφίσματος υπ' αριθμ. 18 του 2014
- Έκθεση ασφάλειας προϊόντος σύμφωνα με το Παράρτημα Αρ. 3 του υπουργικού συμβουλίου ψηφίσματος υπ' αριθμ. 18 του 2014
- Καταβολή Τελών

Το Πιστοποιητικό έχει ισχύ ένα έτος. Εναλλακτικά, υπάρχει η δυνατότητα πιστοποίησης με το Emirates Quality Mark (EQM), η ισχύς του οποίου είναι τριετής, αλλά το κόστος είναι υπερπολλαπλάσιο

Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στον ακόλουθο σύνδεσμο:
https://moiat.gov.ae/en/services/issue-conformity-certificates-for-regulated-products

Μετά την απαραίτητη πιστοποίηση, το προϊόν πρέπει να καταχωρηθεί (register) στις αρμόδιες Τοπικές Αρχές κάθε Εμιράτου (π.χ. στο Dubai Municipality για το Ντουμπάι) ώστε να επιτραπεί η κυκλοφορία του στην αγορά. Η εγγραφή του προϊόντος στις τοπικές Αρχές έχει διάρκεια ισχύος 5 έτη (βλ. Β.1.4).

Η αγορά καλλυντικών και γενικότερα προϊόντων προσωπικής περιποίησης στα ΗΑΕ διέπεται από δύο κύριες **Νομοθεσίες** των ΗΑΕ:

- Ο Κανονισμός των ΗΑΕ για τον Έλεγχο Καλλυντικών και Προϊόντων Προσωπικής Φροντίδας (ο «Νόμος για τα Καλλυντικά») - Υπουργική Απόφαση Αρ. 18 του 2014

- Ο Κανονισμός των ΗΑΕ για την εποπτεία των αρωμάτων (ο «Νόμος περί αρωμάτων») - Υπουργική απόφαση αριθ. 5 του 2014

Επίσης, πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις υγείας και ασφάλειας, που ορίζονται στο Πρότυπο Τυποποίησης του ΣΣΚ, GSO 1943/2018 (Καλλυντικά Προϊόντα – Απαιτήσεις Ασφάλειας Καλλυντικών και Προϊόντων Ατομικής Φροντίδας).

Αυτές οι νομοθεσίες θεσπίζουν κανονισμούς σε σχέση με καλλυντικά προϊόντα που περιλαμβάνουν απαγορεύσεις και περιορισμούς σε ορισμένες ουσίες, απαίτηση σημείου επαφής με βάση τα ΗΑΕ και απαιτήσεις σήμανσης και συσκευασίας.

ΣΤ3. Φάρμακα

Ο Ομοσπονδιακός Νόμος αριθ. 8 του 2019 είναι η κύρια νομοθεσία που ρυθμίζει όλες τις πτυχές που σχετίζονται με τα φαρμακευτικά προϊόντα στα ΗΑΕ. Σύμφωνα με τις διατάξεις του, όσον αφορά στην εισαγωγή, εμπορία και πώληση φαρμακευτικών προϊόντων, η λήψη έγκρισης (Άδειας Κυκλοφορίας – Marketing Authorisation) από το Υπουργείο Υγείας και Πρόληψης είναι υποχρεωτική. Ωστόσο, σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης, το MOHAP μπορεί να επιτρέψει την είσοδο ορισμένων φαρμακευτικών προϊόντων χωρίς προηγούμενη έγκριση ή την κυκλοφορία γενόσημων.

Προκειμένου μια εταιρεία να εισάγει φαρμακευτικά προϊόντα στα ΗΑΕ, πρέπει: 1) είτε να εγκατασταθεί στα ΗΑΕ και να λάβει άδεια εισαγωγής και διανομής ιατρικών προϊόντων από το Υπουργείο, ή 2) να συνεργαστεί με τοπικό αντιπρόσωπο ή διανομέα, ο οποίος είναι ήδη εγγεγραμμένος στο MOHAP, για την εισαγωγή των φαρμακευτικών και ιατροτεχνολογικών προϊόντων για λογαριασμό της.

Εν περιλήψει, τα βήματα που απαιτούνται είναι τα ακόλουθα:

Οι Κάτοχοι Άδειας Κυκλοφορίας (Marketing Authorisation Holders) πρέπει να εγγραφούν, αρχικά, στο MOHAP για να μπορέσουν να καταχωρίσουν τα προϊόντα τους. Ο αιτών, όμως, πρέπει να είναι φαρμακαποθήκη ή διανομέας, με έδρα στα ΗΑΕ, αδειοδοτημένος από το MOHAP και να έχει έγκυρη άδεια.

Ακολούθως, η διαδικασία εγγραφής του φαρμακευτικού προϊόντος περιλαμβάνει την υποβολή της αίτησης και του υποστηρικτικού φακέλου στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του MOHAP, την εξέταση από την τεχνική επιτροπή, τη διαβίβαση των εισηγήσεων τους στην αρμόδια υπουργική επιτροπή, την τιμολόγηση του προϊόντος και τελικά την εγγραφή του προϊόντος.

Το MOHAP εκδίδει βεβαιώσεις 5-ετούς ισχύος για την εγγραφή των προϊόντων που εισάγονται από το εξωτερικό. Αντίθετα, τα πιστοποιητικά για φαρμακευτικά προϊόντα τοπικής παραγωγής ισχύουν μόνο για ένα έτος.

Η διαδικασία καταχώρησης φαρμακευτικών προϊόντων πραγματοποιείται αποκλειστικά μέσω της πύλης ηλεκτρονικών υπηρεσιών του MOHAP. Ανάλογα με την κατηγορία του φαρμακευτικού προϊόντος (συμβατικό, γενικής πώλησης, από φυσικές πηγές), υπάρχουν μικρές διαφοροποιήσεις ως προς τις προϋποθέσεις και απαιτήσεις για την εγγραφή του.

Α) Καταχώρηση συμβατικού φαρμακευτικού προϊόντος στα ΗΑΕ

Τα απαιτούμενα έγγραφα πρέπει να υποβάλλονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του ηλεκτρονικού τυποποιημένου τεχνικού φακέλου (eCTD). Οι παρακάτω σύνδεσμοι παρουσιάζουν με λεπτομέρεια τη διαδικασία και τα έγγραφα προς υποβολή:

https://mohap.gov.ae/en/services/registration-of-a-conventional-pharmaceutical-product

https://mohap.gov.ae/assets/download/9dfe5c85/Infographic_Registration%20of%20a%20Conventional%20Pharmaceutical%20Product.pdf.aspx

Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί από τον κατασκευαστή από τη χώρα προέλευσης (κάτοχο άδειας παραγωγής στην περίπτωση φαρμακευτικών προϊόντων) από κοινού με τον τοπικό εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο (κάτοχος άδειας κυκλοφορίας). Ο τοπικός εξουσιοδοτημένος αντιπρόσωπος πρέπει να ορίζεται ρητά από τον αλλοδαπό κατασκευαστή για να ενεργεί στα ΗΑΕ, για λογαριασμό του κατασκευαστή, όσον αφορά τις νομικές υποχρεώσεις και ευθύνες του κατασκευαστή.

Β) Καταχώρηση Φαρμακευτικού Προϊόντος για Γενική Πώληση

Αφορά απλά φαρμακευτικά προϊόντα με περιορισμένη φαρμακευτική χρήση, τα οποία δεν μπορούν να θεωρηθούν φάρμακα και προορίζονται για γενική πώληση. Αυτά περιλαμβάνουν προϊόντα όπως συμπληρώματα διατροφής, καλλυντικά με φαρμακευτικές ιδιότητες και ιατρικά απολυμαντικά.

Περισσότερα για τη διαδικασία και τα απαιτούμενα έγγραφα είναι διαθέσιμα παρακάτω:
https://mohap.gov.ae/en/services/registration-of-pharmaceutical-product-for-general-sale

Γ) Καταχώρηση Φαρμακευτικού Προϊόντος Προερχόμενου από Φυσικές Πηγές

Αφορά προϊόντα προερχόμενα από φυσικές πηγές.

Περισσότερα για τη διαδικασία και τα απαιτούμενα έγγραφα είναι διαθέσιμα παρακάτω:
https://mohap.gov.ae/en/services/registration-of-a-pharmaceutical-product-derived-from-natural-sources

Ζ. ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

1. Ελληνικές Αρχές

Πρεσβεία Αμπού Ντάμπι	Τηλ: +971-2-4492550	gremb.abd@mfa.gr
Γραφείο ΟΕΥ Ντουμπάι	Τηλ: +971-4-2272106	ecocom-dubai@mfa.gr

2. Αρχές ΗΑΕ-

Κυβερνητικές Ιστοσελίδες – Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες	
UAE Federal Government Portal	https://u.ae/en#/
UAE Federal Entities (Υπουργεία)	https://uaecabinet.ae/en
UAE Local Entities (Εμιράτα - Περιφέρειες)	https://u.ae/en/about-the-uae/the-uae-government/the-local-governments-of-the-seven-emirates
Abu Dhabi Government Portal	https://www.tamm.abudhabi/
Dubai e-Government	https://www.digitaldubai.ae/
Government of Sharjah	www.sharjah.ae
Ajman Portal	www.ajman.ae
Government of Umm Al Quwain	www.uaq.ae
Ras Al Khaimah e-Government	www.rak.ae
Fujairah e-Government	https://fujairah.ae/en/Pages/default.aspx
UAE Free Zones	https://www.moec.gov.ae/en/free-zones
Federal Competitiveness and Statistics Authority (FCSA)	https://fcsc.gov.ae/en-us
Statistics Centre Abu Dhabi	https://scad.ae
Dubai Statistics Centre	www.dsc.gov.ae
Tasheel - eServices Portal	www.tasheel.ae
Dubai Trade	www.dubaitrade.ae
Τελωνειακές Αρχές	
UAE Federal Customs Authority	www.customs.ae
Abu Dhabi Customs	http://www.adcustoms.gov.ae
Dubai Customs Authority	www.dubaicustoms.gov.ae
Sharjah Department of Seaports & Customs	www.sharjahcustoms.gov.ae
Khalifa Port	https://www.adports.ae/core-business/ports-terminals/ports/khalifa-port/
Port Zayed	https://www.adports.ae/core-business/ports-terminals/ports/zayed-port/
Jebel Ali Port Authority (DP WORLD)	https://www.dpworld.com/en/uae/ports-and-

	terminals/jebel-ali-port
Abu Dhabi International Airport	www.abudhabiairport.ae
Dubai Airports	http://www.dubaiairports.ae/

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια	
Federation of UAE Chambers	http://www.fcciuae.ae/
Abu Dhabi Chamber	www.abudhabichamber.ae/
Dubai Chamber	http://www.dubaichamber.com/
Sharjah Chamber	www.sharjah.gov.ae/
Fujairah Chamber	www.fujcci.ae/
Ras Al Khaimah Chamber	www.rakchamber.ae
Ajman Chamber	www.ajmanchamber.ae
Umm Al Quwain	http://www.uaqchamber.ae/

4. Περιφέρειες & Αρχές Έκδοσης Εμπορικών Αδειών (Business Licensing)	
Abu Dhabi Municipality	https://dmat.abudhabi.ae/en/ADM/Pages/Home.aspx
Abu Dhabi Department of Economic Development	Email: eservices@adeconomy.ae https://ded.abudhabi.ae/en
Higher Corporation for Specialized Economic Zones - Abu Dhabi	Email: bd@zonescorp.com www.zonescorp.com
Abu Dhabi Tourism Authority	Website: http://tcaabudhabi.ae
Al Ain Municipality	https://www.dpm.gov.abudhabi/en/aam
Dubai Municipality	Email: info@dm.gov.ae, www.dm.gov.ae
Dubai Department of Economic Development	Email: info@dubaided.gov.ae www.dubaided.gov.ae
Dubai Department of Tourism and Commerce	www.visitdubai.com, https://www.visitdubai.com/en/department-of-tourism
Dubai Trakhees	Email: customer.relationship@trk.pcfc.ae, www.trakhees.ae
Sharjah Municipality	https://portal.shjmun.gov.ae, info@shjmun.gov.ae
Sharjah Department of Economic Development	Email: sedd@sedd.gov.ae, www.sedd.ae

Ajman Municipality	Email: 80070@am.gov.ae, www.am.gov.ae
Umm Al Quwain Municipality	http://md.uaq.ae/en/home.html, info.md@md.uaqgov.ae
Umm Al Quwain Dpt. of Economic Development	Email: info@uaqded.gov.ae, http://ded.uaq.ae/
Ras Al Khaimah Municipality	Email: info@mun.rak.ae, http://www.mun.rak.ae
Ras Al Khaimah Dpt. of Economic Development	http://www.ded.rak.ae, rakded@economic.rak.ae
Fujairah Municipality	Email: license@fujmun.gov.ae, www.fujmun.gov.ae

5. Ελεύθερες Ζώνες	
ABU DHABI (6)	
Khalifa Industrial Zone – Abu Dhabi (KIZAD) (Industrial Activities)	https://www.kezadgroup.com/
Khalifa Port Free Trade Zone (Trade & Logistics)	https://www.kezadgroup.com/free-zone/
Abu Dhabi Airport Free Zone (Mixed-Use)	Licensing Authority: Abu Dhabi Airport Free Zone Authority Email: info@adafz.ae, www.adafz.ae
Masdar City (Renewable Energy)	Licensing Authority: Masdar City Authority www.masdarcity.ae
Abu Dhabi Global Market – ADGM (Financial Hub)	https://www.adgm.com/
twofour54 (Media)	Licensing Authority: Media Zone Authority – Abu Dhabi Email: info@twofour54.com, www.twofour54.com
DUBAI (25)	
Jebel Ali Free Zone (Economic Activities)	Licensing Authority: Jebel Ali Free Zone Authority (JAFZA) Email: Faisal.Jassem@jafza.ae, www.jafza.ae
Dubai Cars and Automotive Zone (DUCAMZ) (Auto Trade)	Licensing Authority: Jebel Ali Free Zone Authority (JAFZA) Ras Al Khor, Dubai Email: mktg@jafza.co.ae
National Industries Park (NIP) (2016)	https://nip.ae/
DMCC – Dubai Multi Commodities Centre	Licensing Authority:

(Commodities Trade)	Dubai Multi Commodities Centre Email: customercare@dmcc.ae, www.dmcc.ae
Dubai Maritime City (Maritime Services)	Licensing Authority: Dubai Maritime City Authority (DMCA) Email: info@dmca.ae, www.dmca.ae
Dubai International Financial Center (DIFC) (Financial Hub)	Licensing Authority: DIFC Authority www.difc.ae
Dubai World Trade Centre - DWTC (Events & Conferences)	Licensing Authority: DWTC https://www.dwtc.com/en/free-zone
Dubai Airport Free Zone (1996) (Mixed-use)	Licensing Authority: Dubai Integrated Economic Zones Email: sales@dafz.ae, www.dafz.ae
Dubai Silicon Oasis (2003) (Technology, Mixed-Use)	Licensing Authority: Dubai Integrated Economic Zones Email: inquiries@dso.ae, www.dsoa.ae
Dubai Commercity (2021) (eCommerce)	Licensing Authority: Dubai Integrated Economic Zones https://www.dubaicommercity.ae/
Dubai Internet City (DIC) (Technology)	Licensing Authority: Dubai Development Authority www.dubaiinternetcity.com
Dubai Outsource City (DOC) (eCommerce & Support Services)	Licensing Authority: Dubai Development Authority http://www.dubaioutsourcecity.ae/
Dubai Media City (Media)	Licensing Authority: Dubai Development Authority https://dmc.ae/
Dubai Production City (Media)	Licensing Authority: Dubai Development Authority https://dpc.ae/
Dubai Studio City (DSC) (Media)	Licensing Authority: Dubai Development Authority www.dubaistudiocity.ae
Dubai Knowledge Park (DKP)	Licensing Authority: Dubai Development Authority http://www.dkp.ae/
Dubai International Academic City (DIAC) (Academic)	Licensing Authority: Dubai Development Authority www.diacedu.ae

Dubai Science Park (Scientific Research)	Licensing Authority: Dubai Development Authority Email: info@dsp.ae, http://www.dsp.ae/
Dubai Design District d3 (2013) (Creative Design)	https://dubaidesigndistrict.com/
Dubai Health Care City (DHCC) (Health Care)	Licensing Authority: Dubai Healthcare City FZ LLC Email: info@dhcc.ae, www.dhcc.ae
Dubai South (Aviation, Logistics)	Email: INFO@DUBAISOUTH.AE https://www.dubaisouth.ae/
Gold&Diamond Park (Jewelry)	https://www.goldanddiamondpark.com/about/
Meydan Free Zone (Mixed-use)	https://www.meydanfz.ae/
Dragon Mart	Licensing Authority: PCFC - Trakhees Email: info@dragonmart.ae, www.dragonmart.ae
International Humanitarian City (IHC) (Humanitarian Hub)	Licensing Authority: International Humanitarian City Authority Email: info@ihc.ae, www.ihc.ae
SHARJAH (4)	
Sharjah Airport International Free Zone (SAIF Zone) (Mixed-Use)	Licensing Authority: Sharjah Airport International Free Zone Authority, Email: info@saif-zone.com, www.saif-zone.com
Hamriyah Free Zone (Industrial Activities)	Licensing Authority: Hamriyah Free Zone Authority Email: sales@hfza.ae, www.hfza.ae
Sharjah Media City – SHAMS (2017) (Media)	https://www.shams.ae/
Sharjah Publishing City Free Zone	https://spcfz.ae/
AJMAN (2)	
Ajman Free Zone (Trade)	Licensing Authority: Ajman Free Zone Authority Email: info@afza.gov.ae, www.afza.gov.ae
Ajman Media City Free Zone (Media)	https://www.amcfz.ae/en/
UMM AL QUWAIN (1)	
Umm Al Quwain Free Trade Zone (UAQ FTZ) (Mixed-use)	Licensing Authority: UAQ Free Trade Zone Authority Email: info@uaqftz.com,

	https://uaqftz.com/
RAS AL KHAIMAH (2)	
RAK Maritime City	https://rakports.ae/ports/saqr-port-and-free-zone/
Ras Al Khaimah Economic Zone (RAKEZ) Ras Al Khaimah Free Trade Zone (RAK FTZ)	Licensing Authority: RAK Economic Zone Authority Email: info@rakez.com, www.rakez.com
FUJAIRAH (2)	
Fujairah Free Zone (Trade & Logistics)	Licensing Authority: Fujairah Free Zone Authority E-mail : freezone@emirates.net.ae www.fujairahfreezone.com
Creative City Free Zone (2007) (Creative Design)	https://creativecity.ae/

6. Γενικές Πληροφορίες-Τύπος	
Emirates News Agency	http://wam.ae/en
The National	http://www.thenational.ae/
Gulf News	http://gulfnews.com/
Khaleej Times	http://www.khaleejtimes.com/
Al Arabiya News	https://english.alarabiya.net/
Arabian Gulf Business Insights	https://www.agbi.com/
Zawya /Middle East Business Information	www.zawya.com
Arabian Business	https://www.arabianbusiness.com/
The Arabian Post	https://thearabianpost.com/
Gulf Business	https://gulfbusiness.com/section/world/middle-east/uae/
Middle East Business Intelligence	www.meed.com
UAE Yellow Pages	www.yellowpages.ae
Dubizzle (Αγγελίες)	www.dubizzle.com

7. Δικηγορικά Γραφεία	
A R Hilal & Associates	http://www.hilalassociates.com
Abbas Al Hawai & Associates Advocates & Legal Consultants	http://www.abbasalhwaiassociates.ae
Abu Ghazaleh Intellectual Property	http://www.agip.com/
Afridi & Angell	http://www.afridi-angell.com

Al Bahar & Associates	http://www.albaharadvocates.ae
Al Jasmi Advocates & Legal Consultants	http://www.aljasmilaw.com
Al Masa Advocates	http://almasaadvocates.com/en/
Al Shamsi & Partners - Advocates & Legal Consultants	http://lawuae.net/en/
Al Sharif Advocates & Legal Consultants	http://www.dubailaw.com
Al Tamimi & Company	http://www.tamimi.com
Al Wasl International Group Advocates & Legal Consultants	http://www.awiglaw.ae
Allen & Overy LLP	http://www.allenovery.com
Attorneys, The - Advocates & Legal Consultants	http://www.theattorneys.ae
Baker & McKenzie Habib Al Mulla	https://www.bakermckenzie.com/en/locations/emea/united-arab-emirates
Bracewell & Giuliani LLP	https://bracewell.com/
BSA Ahmad Bin Hezeem & Associates LLP	http://www.bsabh.com
Busit	www.busitlegal.com
Clifford Chance	http://www.cliffordchance.com
Clyde & Co.	http://www.clydeco.com
Clyde & Co.	https://www.clydeco.com/locations/office/abu-dhabi/location
Dentons & Co	www.dentons.com
Emirates Advocates	http://www.emiratesadvocates.com
Galadari & Associates (Advocate & Legal Consultants)	http://www.galadarilaw.com
HA ADVOCATES & Legal consultants	www.ha-lawfirm.net
Hadef & Partners LLC	http://www.hadefpartners.com/
Helene Mathieu Legal Consultants	http://hmlc.ae/
Hugh Fraser International Legal Consultants	www.hfi-consulting.com
James Berry & Associates Legal Consultant	http://www.jamesberrylaw.com
Kanaan Advocates & Legal Consultants	www.kanlaw.ae
Meyer-Reumann & Partners	http://www.meyer-reumann.com/
MIO Law Firm	http://miolawfirm.com/
Nayef Abu Sakran Company International (NASCO Int.)	www.nascouae.com
PwC Legal Middle East	https://www.pwc.com/m1/en.html

Salloum & Partners LLC	http://salloum.law
Sami Al Midfa Advocacy & Legal Consultations	http://www.almidfalawyers.com
Samira Abdulla Gargash Advocate & Legal Consultant	http://www.samiragargash.com
Simmons & Simmons	http://www.simmons-simmons.com
Trench & Associates	http://www.trenchlaw.com
Trowers & Hamlins	http://www.trowers.com
Vinson & Elkins LLP	https://www.velaw.com/Middle-East/Dubai/
Zayed Al Shamsi Advocates & Legal Consultants	http://zayedalshamsi.ae

8. Έλληνες Νομικοί & Σύμβουλοι Επιχειρήσεων	
Baker & McKenzie Habib Al Mulla	Marcos Spanos, Senior Associate +971 4 423 0084, Dubai marcos.spanos@bakermckenzie.com https://www.bakermckenzie.com/en/locations/emea/united-arab-emirates
Bregianni Foteini	Freelancer, tax agent, 00971564869975, 00306946330694,fbregianni@rtfm.gr, Dubai, Αθήνα
Brewer Smith Brewer Group	Sasha Taktikou, Legal Counsel 00971 507989562, Dubai
BSA Ahmad Bin Hezeem & Associates LLP	Antonios Dimitracopoulos, Partner, Head of Arbitration & Dispute Resolution and Construction practices, Tel. +971 4 528 5555, Dubai antonios.dimitracopoulos@bsabh.com, www.bsabh.com
Connect Company House	Athanassios Belitsas, Chairman, Tel.+97145124161,Dubai a.belitsas@connectcompanyhouse.com www.connectcompanyhouse.com
Charles, Russell, Speechlys	Thanos Karvelis, Construction Partner + 971 4 246 1925, Dubai thanos.karvelis@crsblaw.com
Galadari & Associates (Advocate & Legal Consultants)	Maria Palmou, Senior Associate Tel.+971 55 4147008, Dubai info@galadarilaw.com,http://www.galadarilaw.com

Dentons	Alex Roussos, Office Managing Partner, +971 4 4020 895, alex.roussos@dentons.com
Despina Derempei	Freelancer, Real estate consultant, golden visa programme, business set up Tel +971 50 994 0984, dderempei@yahoo.com Dubai
HCS Hadjihannas Corporate Services	Joseph G. Hadjihannas, Managing Director +35797777777, Ras Al Khaimah joseph@hcs-corporate.com, www.hcs-corporate.com
INCE & CO International law Firm	Paul Katsouris, Associate Tel.+971565064755, Dubai paulkatsouris@incegd.com www.incegd.com
Insight UAE	John Paravalos, Managing Director 00971 566044205, Dubai j.paravalos@insightuae.com, www.insightuae.com